

Die historie dat leven ende dat regiment des alre grootsten ende machtichsten coninc alexanders die heer was ende prince alle der werelt

bron

Die historie dat leven ende dat regiment des alre grootsten ende machtichsten coninc alexanders die heer was ende prince alle der werelt. Gheraert Leeu, Gouda 1477

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_ale002alex01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

¶ Hier beghint die historie dat leuen ende dat regiment des alre grootsten ende machtichsten coninc alexanders die heer was ende prince alle der werelt ¶ Dat eerste capittel

Tot dier tijt dat othus artaxarses sone regneerde in persien ende van meden. ende hi in sijn tiende iaer was van sinen rycke Ende int leste iare dat philips regneerde in macedonien Ende dat leste iaer dat neptanabus crone ghedragen hadde Doe ghenas olimphias van alexander als men vinden mach in sinen yeesten. mer vele luden seiden dat die coninc philips olimphias wan alexander an hoer niet en wan. mer een ander man wannen an haer Want die coninc van persien othus doe hi egipten wan soe verdreef hi neptanabus den coninc van dien lande in deser manieren dat wi nu scriuen sellen Want neptanabus die coninc van egipten hilt sijn lant mit touerien ende niet mit striden, want als hi plech te vernemen datter enich coninc of heer op hem quam om tegen hem ende sijn lant te orlogen, so ghinc hi alleen in sijn camer Ende daer dede hi mit groter touerien ende nygro-

mancien dat alle sine vianden scepen versoncken mitten volc in die zee ende verdroncken *Ende* doe hi vernam dat die coninc othus op hem quam mit groter heer soe loecher neptanabus omme, want hi waende die te doden als hi die ander had gedaen, mer hi verstont an dien afgod daer hi sijn touerye mede doen woude soe hi plech dat hi *verwonnen* bliuen soude *ende* gheuaen werden, ten waer dat hi haestelic vten lande vloeghe Doe dede hi of sceren sijn haer *ende* sijn baert *ende* hi nam sijn beste iuwelen *ende* vloech te macedonien wert *Ende* dar wort hi vermaert voer enen groten astronomijn, *ende* olympias philips vrouwe ontboeten om raet an hem te nemen van saken die si begheerde Want die coninc philips haren man was doe vten lande

¶ **Hoe neptanabus alexander wan Ca. ij.**

ALs neptanabus tot deser vrouwen quam *ende* hi sach dat si soe scoen was soe wort hise soe seer minnende, *ende* dede haer verstaen dat si enen soen draghen soude die soe machtich werden soude al waert dat philips haren man haer verdriuen woude, haer soen soudese te recht houden *Ende* hi seide haer dat se dien soen an enen god winnen soude *ende*

hier om wort si seer bescaemt ende veruaert ende seide Wat god salt sijn Ende neptanabus antwoerde haer ende seide het sel wesen ammon di god van lybra Nv hier om ghereyde di tamelic ende eerlic dattu waerdich mogheste wesen sulcken god tontfaen, ende du selste gaen tot deser stat, daer sel hi an di comen in der ghedaente van eenre drake In deser manieren soe bedroech dese touenaer olympias, ende hi quam seluer an haer in eens draken ghedaente, want hi conste wel hem seluen versceppen Dus lach hi bi haer, ende wan an haer den stouten alexander Des nachts dede hi dit philips den coninc olympias man daer hi voer een stat lach in een drome te voren comen Ende philips den coninc ontboet een droem beduder die seer wijs was, ende seide hem, mi docht dat ic een droem sach dat een scoen god mit grauwen haer, die twee scoen claer ramshoern hadde, dat hi lach bi olyhmpias mijnre vrouwen, ende doe hi sijn wille bi haer hadde ghedaen soe dochte mi dat hi seide Wijf du heues van mi ontfæen een soen enen wreker Die meester antwoerde, dine vrouwe heeft enen soen ontfæen in haren lichaem van enen god Ende om dat ghi

docht dat hi graeu ghehaert was *ende* ghehoernt als *een* ram dat bediet dat si dat kint *ontfaen* heeft van *ammon* den god van lybra Hier om wort die coninc philips harde gram *ende* liet haestelic sijn oerloghen *ende* keerde te macedonien wert Olympias wort doe seer *uervaert*, *ende* onthaelde den coninc bloedelic *Ende* hi seide haer ic weet wel wijf hoet mit di *uergaen* is, want dat kint dattu draeghes en hebste van ghenen man ontfanghen mer van *enen* god *Ende* aldus troeste hi die vrouwe die in vresen was mit behendicheden, mer sijn herte was *hem* seer te ontvreden

¶ **Hoe hem neptanabus verkeerde in enen draec Capit. iij.**

Hier na verstont neptanabus dat philips die coninc olympias sijnre vrouwen te harder was En tot eenre feest daer die coninc sat *ende* at mit sinen edelen volc soe dede hi dit wonder *Ende* om dat die coninc tegen sijnre vrouwe toechde altoes fel gelaet soe versciop hem neptanabus in enen draec *ende* hi quam midden in dier feesten Doe worden alle die ghene die daer waren seer veruaert *Want* hi was te aensien in sinen ganc scoen *ende* oec vreseliken *ende* hi wort oec soe vreselike wispelen, datter al die sael of leefde *ende*

hem allen beroeren mochte ende alle die daer waren beefden *ende* waren in anxste, sonder olympias die vrouwe philips wijf, *want* die draec boet hoer sijn *hant ende* hi was bereyt te doen wat si woude *want* hi leyde sijn hoeft in haren scoet ende custese *Ende* hier na wort vanden drake een aern, *ende* vloech vten huse Doe wort die coninc blide *ende* seide Ic was sot dat ic mi balch vrouwe op v, *want* nv sie ic wel dat dit was een god, mer niet wel en weet ic oft amon was, om dat hi in enen draeck openbaerde, of iupiter om dat hi namaels een aern wordt Doe antwoerde hem olympias sijnre vrouwe, hi seide dat hi amon waer Op enen tijt hier na soe quam een henne daer die coninc philips sat, ende si leyde een ey in sinen scoet ende doe voer si wech ende dit ey viel van sinen scoet an stucken *ende* doe quammer een draec wt die cleyn was, *ende* hi liep al daer omme als of hi gaerne weder in dat ey scael geweest hadde *Ende* doe die drake daer ymmer in wesen woude, soe viel hi doot opter aerden Doe seide hem een wijs man, di sel een soen geboren werden die heer bouen al die werelt wesen sal, mer als hi alle die werelt verwonnen hebben sel en-

de hi te *sinen* lande sel willen keeren soe sel hi *steruen* Dit bediet dat wonder van desen eye ende van desen drake

¶ Hoe alexander gheboren wert Capittel. iiij.

Olympias ginc tot deser tijt swaer mit kinde ende neptanabus was altoes bi haer doe si in arbeyde lach *vanden* kinde *ende* hi was *onledich* mit sijnre touerien om dat hi haer seggen soude die gheluckichste vre dat si dat kint baren soude Ende also saen als olympias ghenesen was *vanden* kinde so stormdet ende donrede ende blicsemde alte seer *ende* oec in veel steden beefde die aerde Ende opt huus daer die conincinne dat kint ghenas vochten alle dien nacht twee aernen die een tegen den anderen tot dat die een *den* anderen verbeet Ende hier bi was bediet dattet kint *winnen* soude asyen *ende* europen Philips die coninc hiete dese soen alexander want hi hadde te voren een anderen ghehadt die also hiete Dit kint was van bliden aenschijn *ende* een deel gehaert *ende* dat haer was ghelublont als leeuwen haer, *ende* hadde schoen claer ende blide ogen mer sijn lufter oghe was graeu *ende* sijn rechter oge was bruun Aldusdanich was dat kint *ende* dat maecsel *van alexander* Sijn

vriendinne hiet alatrine, *ende* si was oec scoen *ende* een edel ioncfrouwe Sijn touerie hiet alitus *ende* polonitus leerde hem letteren Olymphias leerden singhen Anxninenes leerde hem retorike Ende menades leerde hem geometrie Ende aristotiles leerde hem philosophie

¶ Hoe alexander neptunabus dode Ca. v.

ALS alexander twalef iaer out was so woude hi riden mit *sinen* vader, *want* hi minde doe seer wapen, *ende* doe begonde hi wapen te draghen, *ende* hi voer dicke int heer *ende* daer hielt hi hem so vromelic als of hi langhe ridderscap gheplogen hadde Ende hi bat neptanabus dat hi hem woude leren inder sterren te sien *ende* hi dedet gaerne, also dat hi verstandel daer in wort Ende neptanabus leide alexander op enen nach op enen hogen berghe daer een diep dal onder lach Ende daer seide neptanabus veel wonders dat hi inder sterren sach Ende doe vraechde hem alexander of hi daer wel sach watter ghescien soude Ende doe seide neptanabus iae ic Doe nam hem alexander *ende* stacken neder vanden berghe dat hi viel *ende* brac *sinen* hals Doe seide alexander, waer om en voersachstu niet dattu dit ghescien soude, licht di nv opwert

ende besich die sterren Ende neptanabus antwoerde hem doe ende seide Ay mi nyemant en mach ontulien dat hem die goden gheset hebben te gheschien, want ouerlanc heb icket geweten mer nv weet ic bet dat mi mijn kint doden soude Doe vraechde hem alexander of hi *dan* waer sijn vader Ende daer beliede doe neptanabus hoe hi sijnre moeder ghehoent hadde ende seide al wat hi haer gaf te verstaen Ende mit dese woerden eynde hi sijn leuen Ende doe nammen alexander op sinen hals van vaderliker minnen ende droech hem inder salen ende deden eerlic begrauen Ende doe hijt sijnre moeder vertelde soe hadde si groet wonder dat si aldus bedroghen was, ende si seidet haren soen alle dat haer gheuallen was Ende dat alle die saken alsoe gheuielen

¶ Hoe alexander pucifal bereet Capit. vi.

PHilippus die coninc sende in delfos tot appollijn den afgod een groet present om hem te vraghen wie na hem regneren soude in sijn conincryck Doe antwoerde dien afgod appollijn, die soe vroem is dat hi pucifal beryden mach die sel coninc wesen van dinen ryc ende oec van alle die werelt Dit pucifal was een wreet wilt ors als enen libaert

ende dat was harde schoen ende dapper ende goet, mer het hadde menigen man ghedoot want hi en liet *nemmermeer nyemant* op *hem* sitten Desen ors hielt philips besloten in enen stal Op een tijt leet alexander voer den stal *ende* hoerde dat ors neyen seer vreselic *Ende* hi vraechdet ist *een* libaert of *een* paert dat ic daer hoer neyen *Ende* tpolomeus die mit hem ginc seide *hem* het is dat ors pucifal dat alle die luden verblijt *Ende* alexander dede den stal ontsluten, *ende* alsoe saen als dat ors buten quam so spranc hi daer op ende reetet soe waer hi woude, sonder bant of sonder breydel Dat hadde menich man wonder om dat alexander mer noch *een* kint en was van achtien iaren Doe liep een sargant haestelic tot philippe, ende hi ghedocht dat appollijn dit voer gheseit hadde *Ende* die coninc liep vollic tot sinen soen seer blide *ende* vrolic ende hi grueten als een heer van alder werelt

¶ **Hoe alexander den prijs te pysen wan : Ca. vij.**

ALs alexander die iongelinc in sijn vijftiende iaer ghinc, so vernam hi dat te pysen een spul was beroepen van wapenen *Ende* hi bat sinen vader dat hi en tot dien spele varen liet *Ende* sijn vader dede *hem* daer toe

ghereyden orsen *ende* ander dinghen die daer toe behoerden *ende* lieten eerlic darwaert varen *Ende* alexander ghinc te scep, *ende* quam cort te pysen gheseylt Doe hi ghelant was beual hi sinen knecht die paerden *ende* ghinc seluer die stat besien *Ende* daer hi dus ghinc soe ontmoete hi een coninc nycolaus van acernaen daer hi mede ter scoelen ghinc, mer die coninc onthaelde hem *onwaerdelic* Mer alexander antwoerde hem *ende* seide bider trouwen die ic sculdich ben minen vader *ende* minen moeder ic sel di morghen sat *ende* mat maken vechtens Want scelden dat is een bloets mans aert, mer een *coen* man becortet *mitten* swaerde *Ende* dit gheuiel aldus alexander want hi verwan die coninc nycolaus inden tornoye *ende* oec soe proefden hi en wel in allen anderen saken *ende* het gheuiel also dat hi den prijs *ende* di croene vanden spele wan *Ende* aldus keerde hi weder te lande *ende* vant dat sijn vader sijnre moeder verstoten hadde *ende* woude een ander wijf nemen die cleopatra hiet *Ende* het geuiel dat alexander *quam* daer opten seluen dach dat *men* die bruloft hielt *ende* hi brochte die croene vanden pryse *ende* presenteertse sinen vader *ende* seide Neemt heer vader die eers-

te crone van *minen* ridderscap Ende hi sette *hem* opt hoeft ende seide hem Vader om *minen* wille seldi desen bruloft laten ende mijnre moeder weder nemen Ende doe ghinc hi sitten teghen *sinen* vader ende daer was een groot heer die des onwaert hadde ende maecte *sinen* spot mit alexander Doe seide *hem* alexander dat hi dat spotten of liet of het soude *hem* rouwen al watter of quaem, mer die ander en woude niet of laten Doe nam alexander een cop ende sloech hem daer mede also seer op *sijn* hoeft, dat hi mit die slaghe doot bleef Hier om wort philips die coninc tegen alexander soe gram dat hi teghen hem op stont om te slaen, soe dat alexander philippe diemen voer *sijn* vader hilt wonde in *sijn* been Ende hi iaechde alle die ghene die teghen hem waren vten huse mit *sinen* swaerde Ende als philips die coninc alexanders vader genesen was, soe versoende hi teghen den soen Ende haelde oec olyphias alexanders moeder weder

¶ Vanden wysen socrates Capit. viij.

TOT desen tiden was die wise socrates vermaert ende hi was so warachtich in *sinen* woerden soe wat dat hi seide datmens geloefde sonder eet Op een tijt hadde hi tot ate-

nen genoeg ghedroncken ende hi ghinc doe voer menighen iongelinc leggen mitten hoofde inder scoenster ioncfrouwen scoet die binnen der stat ghemeen was om ghelt Ende doe wedden die iongelinghen teghen dat ghemeen wijf dat si nemmermeer en soude moghen doen wat si daer toe dade dat hi haers plegen soude Ende doe dede si al mit hem dat si woude mer niet en woude hi bi haer legghen Doe seiden die iongelinghen wi hebbent gewonnen Ende si antwoerde doe ic waende ghewet te hebben ende pant gheset van enen man die vleesch ende been ghehadt hadde, mer hi denct mi bet een steen Dese socrates plach te segghen ic hebbe dicwijl ghesproken datter mi after deel of quam mer van swighen en quam mi nye scade noch oec scade

¶ Hoe philips macedonien wan Capittel ix.

Tot deser tijt quam philips den coninc nyemare dat macedonien tegen hem steken woude Ende doe vergaderde hi sijn heer ende beleyde die stat Ende hem wert van opter muer sijn rechter oghe wt ghescoten, mer nochtan en liet hi sijn orlogen niet daer om want waer datmen street ende stormde daer was hi oec mitten anderen Ende

aldus wort wt ghescoten hi en was der stat niet te felre Want doe si van binnen an hem ghenade sochten, hi dede hem al dat si baden *ende* hi was hem goedertieren genoeg in den pays te maken Tot desen tiden waren oec in gryeken veel vaster steden die wel beuest *ende* wel ghemuert waren, mer elcke stede woude die beste sijn, *ende* si droegen wel al ouer *een* die een den ander bi te staen in elcker noot *ende* dat helden si wel, *ende* hi lach soe die eenre nader ander an mit behendicheden soe dat hise hem alle also tonder dede *ende* al dat lant van gryeken mede

¶ Hoe Alexander darius den tyns ontseide Capittel x.

ALs othus die coninc van pertsen xxvi jaer gheregneert hadde soe starf hi, *ende* sijn soen arges die eer arsamus hiet regneerde nae hem vier iaer *Ende* als hi starf soe regneerde darius sijn soen in pertsen *ende* in meden, mer alexander philips soen wan hem trijc vromelic of Tot desen tiden staken efter die van macedonien tegen philips haren coninc Doe sende philips alexander sinen soen mit enen groten heer dat hi die stat wonne *Ende* alexander beleyde die stat *ende* hadse cortelic te wille *ende* tonder *Ende* als alexander weder gecomen

was *ende* *sinen* vader die nyemare brochte dat hi die stat gewonnen hadde soe sach hi inden sadel staen vreemde lude van vreemden lande Want hi bekende die an die vreemde sneden van hare clederen *Ende* hi dede hem cort vragen van waen dat si waren *ende* wat si begheerden Men seide hem doe dattet waren des conincs darius van pertsen boden doe quamen daer van sinent wegghen om tonfaen *den* tribuut *ende* den tyns vanden lande, *ende* *van* den water datter doer loept Alexander verwonderde seer van desen eysch *ende* *van* deser seden *Ende* hi antwoerde den voerbarichsten *van* den boden aldus, hoe is dit vercopen *van* pertsen die elementen dien luden diese god ghegheuen *ende* ghedeylt heeft dat sise gebruiken sellen *ende* hebben tot haere nootdruft int ghemeen Segt darius dat hi dese castume of legghe *ende* ontbeer, eer hi daer *om* vergramt worde of segt hem en wil hijs niet ontbeeren dat hem alexander alsoe nae tiden sel dat hijs erre werden sel, *ende* vaert haestelick wech, *ende* segt uwen heer dat hem hier cleyn of groet werden sel Hier en binnen stac noch een ander stede teghen philips den coninc *Ende* hi gaf alexander een groot heer dat hi die stat be-

striden soude *Ende* binnen dat alexander wech was, quam een rijc heer die harde fier van hem seluen was, *ende* hi hiet pansames, ende hi wort olympias alexanders moeder seer minnende *Ende* doe dese pansames boden van minnen an olympias sende soe ontboet si hem weder dat si hem gaerne te manne nemen woude, waer die coninc philips haer man doot

¶ Philips wraecte sijn manier Capit. xi.

PAnsames hadde ghewacht dat alexander lach in oerloghe mit groten heere Want alexander wort tot deser tijt soe vermaert van vromicheden datmen een deel ontsach *Ende* dese pansames quam op philips die coninc mit craften ter wylen dat alexander wech was, *ende* hi woude philips ter doot *Ende* hi nam hem mit craften olympias der conincinnen, mer die auontuer viel alsoe dat alexander te huus quam varen ter wijl dattet gheuecht was *ende* hi vinc dien pansames *Ende* hi vernam dat philips sijn vader noch leefde, *ende* men brochte pansames voer hem *ende* hi gaf hem seluer een bloet swaert in die hant ende hiete dat hi hem seluer wrake ouer sinen viant ende daer doot sloeghe *Ende* philips doer stac pansames doer sijn machte,

dat hi doot bleef Ende doe philips begonde cranc te worden soe seide hi, mi en is niet leet dat ic steruen sel want hi is doot die mi gheslaghen heeft Want lieue soen alexander ic *pensed* nv om die woerden die mi v moeder seide doese v droech Ic hebbe begeert enen wreker *ende* mit dese woerden starf philips *ende* gaf sinen geest Die coninc philips conde veel *van* wapenen *ende* ridderscap, ende hi was een goet *ende* vroet oerloghes man ende hi was tot allen tiden bewaert van wapenen *ende* *van* scatte om weder te staen wes hi te doen hadde Hi was oec altoes op sijn hoede *ende* nemmer meer en wert hi moede roeuens, als nv was hi ontfermich, *ende* als nv loes, *ende* *ten* dochte hem gheen misdaet al hate hi enen man altoes noch hoe hien verwinnen mochte was stille of lude of mit logenen, hi was goedertieren *ende* moertdadich, ende hi beloefde meer dan hi dede hi was vrient daert hem vroemen mochte want anders en mochte nyemant an hem comen Hi toende vrientscap den ghenen die hatede ende die vriende waren maecte hi tonvriende ende dede striden Ende dan conste hi wel hem an beyden siden ghelaten vriendelic om vordel daer an te weruen Hi was behendich vroet

ende scalc in sijnre talen Palerina scrijft oec van philips dat hi eenwerf ontboden was dat alexander sijn soen vrienſcap beiaghen woude an enighen luden mit ghelde *Ende* doe screef hi an hem, alexander lieue soen, waer hebstu dat gheleert dattu vrienden mit ghelt copen wilste daer gheen trouwe an wesen mach Want die vrienden diemen mit ghelt coept *wanneer hem* niet meer en ghift soe is die vrienſcap al gheleden Hi scrijft oec hoe appolijn philips ontboet een teyken sijnre doot aldus want hi hieten *hem* wachten vanden waghē *Ende* hier om brac die coninc philips alle die waghēnen *van* sinen lande *ende* dede karren daer voer maken mer appolijn meende die waghē die in pansames swaert ghescreuen stont tenen teyken daer philips mede verslaghen was Philips die coninc van macedonien, riet alexander sinen soen dat hi mit scoenen goeden woerden soude te vriende houden die ghemeente *Ende* dat hise vriendelic toe spreken soude als hise ghemoete *Ende* voert als hi die ridders *ontmoete* dat hise helsen *ende* cussen soude *ende* ten eten mit hem leyden soude Orosius scriuet dat philips die coninc des daghes te voren eer hi gheslaghen

was gheuraecht wert, wat doot hi alre liefste te steruen hadde *Ende* hi antwoerde dit *ende* seide, ic prise datmen enen groten heer na veel seghes *ende* eren die hi gewonnen heeft datmen sonder verradenisse *ende* sonder vrese verslae als hi sit in paeyse *ende* in vreden *ende* in groter eren, *ende* dat hi dan sterue sonder siecheit *ende* sonder euel Dit selue gheschiede hem *Ende* die gode en mochtent niet beletten al hadde hi *hem* luttel eren ghedaen, *want* al had hi oeyt haren tempel *ende* haer outaer beroeft, nochtan en mochtent sijs niet beletten hi en starf also als si begheerde Nochtan plech hi haer beelde sticken te breken om die ghiericheit vanden goude daer si of ghemaect waren

¶ **Hoe alexander sijn rijc ontfinc Capit. xi.**

DOe die coninc philips doot, soe ontfinc alexander sijn soen sijn rijc altemael, mer alexander was quader *ende* vromer dan sinen vader was Augustinus beschrijft dat alexander *ende* sinen vader altoes stonden naerstelic om die seghe te winnen, mer alexander auentuerde hem altoes openbaerliken om die seghe te crighen sonder verradenisse Mer philips die vader gaf hem node in die auontuer, mer al slupende *ende* mit verra-

denisse plach hi meest sijn vianden te verwinnen Ende hier of was hi die wijste diemen vandt Mer alexander sijn soen was meerre van moede Philips als hi toernich ende erre was van moede, soe decte hi dat als een wijs man mer alexander en michte daer niet op Want als alexander erre was, soe en wasser gheen maet an noch vorst noch oflaet Beyde droncken si gaerne wijn, ende dicke droncken si hem seluen droncken, mer haer dronckenscap was tweerehande Want als philips droncken was soe en michte hi niet hoe verre ende hoe onueruaerliken dat hi liep onder sijn vianden Mer als alexander droncken was, so mostent sinen vrienden ontghelden Alexander woude ontsien wesen, mer sijn vader woude datmen lief hadde Philips was vol sorghen ende wel sprekende, ende alexander brac nyemande trouwe Philips was ghenadich ende een goedertieren man op den ghenen dien hi verwan Mer alexander die was des te stouter ende te starcker ende te ouerdadigher Als philips doot was soe deden alexander eerliken ter aerden alsoet hem wel betaemde nae sine conincliken waerdicheit Doe dede hi alle cleyn ende groot ontliuen die help raet daet tot philips sijn-

re vaders doot ghegheuen hadden sonder alexander sinen broeder *Ende* dat was om dat hien gruetede ouer coninc dat eerste dat hi en ghemoete Hi dede doden marcenarus sinen broeder *van* sijns vaders wegen om dat hi segghen dorst dat hem dat rijc toebehoerde te hebben mit allen rechte

¶ **Hoe alexander sijn heer vergaderde Ca. xij.**

NAe philips des conincs doot wort alexander ghecroent coninc in corinthen dat is die hoofstat van gryeken *Ende* doe vergaderde hi sijn heer *ende* hi wan die van ethenen *ende* thebeen Op *enen* nacht doe alexander op sijn bedde lach, *ende* pensede hoe hi azyen winnen mochte, soe quam god voer hem mit alle die ghewade verciert, die der ioden groten paep plech an te hebben in sinen dienst inden tempel *Ende* mit sijnre clærheit worde *den* nach inder sale lichter *ende* clærre *dan* den dach wesen mochte *Ende* hi sprac alexander aen *ende* seide dat hijs hem betrouwede *Ende* dat hi trecken soude ten ryke wert *van* oesten Want hi soude hem helpen dat hijt al winnen soude *Ende* doe hem alexander vraghede wie dat hi waer *ende* hoe dat hietede Soe seide hem die god, waer bi soe vraghestu

na minen naem die seer wonderlic is, doet dat ic di segghe Ende dien mensche die ghi sien selt in dese ghelikenisse, doet hem eer Ende hier mede soe ontuoer hem god Tot dier tijt plech men ende oec daer te voren, dat elc mensche nae sijnre vader of oec sinen lieuen vrient dede maken een beelt als hi doot was, die properlijc ende hem wel ghelijc was Ende dit dede alexander doen Ende doe ghinc hi staende voer sijns vaders beelde ende seide tot sinen volke die hem ter wapen willen gheuen mit mi alexander die bereyde hem vast, want mi dencket nv tijt ende oec recht dat wi beginnen eerst te striden op die ghenen die ons hier voer tijts ghescadet hebben Ende die ons nv al onse vryheit nemen willen Alle die ridders ende dat edel volc warens alexanders toe in deser saken Ende alexander die ontdede doe sijns vaders scat, ende gaf soudye, gout ende suluer ende wapen alle die ghene die te doen hadden Ende hier mede vergaderde hi een groet heer onder orssen ende te voet tseuentich dusent ende seuen hondert ende vier hondert stoute mannen onder ionghelingen ende oude ende graeu Die voertijts mit hem ende mit sinen vader gheoerlocht hadden Want in alexanders heer

en hadde nyemant voechdye noch heerscappye hi en was tseuentich iaer out Ende binnen alle sinen heer en peynsde nyemant om te vlien mer si penseden altoes om den seghe ende om verwinnen Ende hi nam sijn costemildelic wt sijns vaders scat ende dede veel scepen maken, *ende* daer mede voer hi te *treten* *ende* in lythaonien Ende dat lant toech hi mit vrientscap an hem, ende hier na *wan* hi cecilien Ende cort daer na voer hi doer dat lant van ytalyen, ende daer ontfenc hem die stat van romen eerlic *ende* wel Want si *senden* in sijn gemoet heymelic daer die stat van roemen alle an stont Ende dese brochten alexander een scoen duerbaer croen gemaect van *finen* goude ende ghesteente Ende dese croen gaf hi *hem* tot enen teyken ende tot enen ghedencken *om* dat die vrientscap van hem luden langhe dueren soude Alexander ontfenc dese crone harde gaerne Ende onthaelde emilnisse harde wel mit veel scoenre talen die hi wel conste Ende doe liet hi en vriendelic van *hem* sceyden Hier en bouen *senden* die romeynen alexander twee dusent mans *ende* viertich pont gheweghens gouts Dus voer alexander te effryken wert Ende hi doer reet sonder enighe weer

mit alle sinen heer al lybien Ende hi *quam* aldus mit alle sinen volc in egipten mit scepen ende te lande Ende doe hi in egipten *quam* *ontfinghen* si hem eerlic ende wel ouer haren heer

¶ **Hoe alexander cyrien ende tyrien wan : Ca. xiiij**

Alexander sach in egipten staen een beelde wel ghemaket van enen swarten marmorsteen Ende hi vraechde wat dat beelde bedude ende doe antwoerde hem dat beelde ende seide dattet waer neptanabus die wel eer die van pertsen ontuloghen was wt egipten ende liet dat rijc als hem othus die coninc van pertsen dat rijc of wan Want die auentuer liep neptanabus so teghen dat hem die goden hieten dat hi vten lande vloghe ende daer niet en bleue Als alexander dit verstont so dede hi dien beelde eer als sinen vader ende hi aenbeden ende gueteden oetmoedelic Ende seide dat hi neptanabus sone waer Wt egipten voer alexander in syrien, ende tot wat steden dat hi *quam* die toech hi an hem Mer doe hi te tyrum *quam*, soe sloeten die van binnen hoer poerten teghen hem Ende die stede beleyde alexander om te winnen want hi waende die stat te winnen mit enen storm, mer daer bleuen veel van sine luden

doot Hier *om* toech alexander bet afterwert om sijns gemacs willen Ende hi beleydese wiseliken *ende* vast *ende* dreygedese dat hise ymmer winnen soude Ende alexander sende boden mit brieuen binnen der stede die dus spraken Ons hadde ghenoech ghedocht *ende* hoescheliken *ende* recht dat ghi goedertierliken ons vwe stat op ghegheuen hadt *ende* wi v hoescheliken ontfaen hadden, mer om dat ghi die eerste sijt die teghen ons te striden beghint, soe sel di die werelt gheuen een vreselic teyken *ende* bispul an v luden Want ghi selt cort weten of die gryeken striden connen dan niet Want si dy wijs soe sidi ghesont, mer si di onwijs soe seldi onlanghe ghesont sijn, op dat ghi inden wille bliuet daer ghi nv in sijt Die heren vander stat die deden alle die boden doden die die brieuen brochten, want si dadense gheselen *ende* an een cruus slaen Als alexander dat vernam soe toech hi derwert al verwoet *ende* wan te hant die vaste stat *ende* vernieldese *ende* destrueertse *ende* verbarnse Ende hi dedet al doot slaen wijf *ende* kint *ende* al datter binnen was cleyn *ende* groot Enighe willen seggen dat alexander darius tweeweruen in striden verwonnen hadde eer hi tyrum beleide *ende* wan

¶ Hoe darius alexander brieue screef Ca. xiiij

DOe alexander syrien ghewonnen hadde sende hem darius brieue die dus spraken Ic darius der coningen coninc ende maech der goden aen alexander sinen knecht Ic segdi alexander ende ic beueel di dattu weder keertste in dinen magen die mijn dienst luden sijn ende keer weder in dijnre moeder scoet ende leer daer ende werde vroet wat manlicheit ende stoutheit is ende hier toe heb ic di oec ghesent enen ghesele ende enen bal ende oec enen sac mit ghelde Die ghesel seltu bi verstaen, dattu noch noot hebste van dwanghe Ende den bal sende ic di dattu daer mede spelen selste alsoet dijn kintsheit noch toe behoert, want di en betaemt noch niet enighe wapen aente varen, mer du hebste ghedaen als een rouer ende kijntschelijc onsen rijk aen ghegaen Want al waert dattu alle die roeuers vanden lande hadste ghegadert mit di so en moghestu dat rijk van pertsen niet doer varen soe veel volcs hebbe ic mit mi dattet gelijc is den sande dat ander zee leyt Voert soe ben ic also rijk van suluer ende van goude, dat ic alle die aerde daer mede soude moghen bedecken dat ic woude Ende hier om sende ic

di ghelt om dattu daer mede sels *copen* di *ende* dinen heer dat si behoeuen int weder keren tot dijnre taringhen, mer ist dattu onsen gebot niet doen en wilste soe sel ic luden op dy senden die di vangen sellen *ende* gheselen *ende* slaen als enen sot *Ende* si sellen di ghebonden voer ons brenghen

¶ **Hoe Alexander darius weder screef Capittel xv.**

Dusdanighe letteren *ende* dese talen en bequamen die princen niet wel, *ende* si worden veruaert *Ende* alexander seide hem *Ay* ontsie di v van hogen woerden daer niet an en leyt, dit en is gheen wijsheit noch vroemheit mer tis die cleyne hondekijns manier, want soe si crancker sijn soe si meer grymmen Doe riep alexander ten boden wert die dese boetscap brochte voer alle sijn edel luden *Ende* hi gaf hem al dat ghelt dat si brochten *ende* hi gaf hem brieue die aldus spraken Ic alexander heer der coninghen *ende* den goeden maech *ontbietet* darius saluut, *ende* seit dattet hem aernstich is dat also groten coninc *ende* also groten heer als ghi v beroemt dat ghi sijt in swaren bedwanghe moet comen onder soe cleynen onwaerdigen volc als mit mi is, soe oec dat ghi mit alexander te dienste staen moet

wat peynstu dattu ons screefste dattu soe rijc waerste *van goude ende van suluer* En weetstu niet dat alle ander ghemeenlic niet en begheren gout noch suluer *Want* hier om sellen wi te stouteliker op v striden *ende* te willichliker om di dat grote goet of te winnen onse sculde daer mede te betalen Dus heues mi oec gesent enen gesele *ende enen bal ende gout* mer ic *uerstae* dat dit een groet dinc bediet Die ghesel bediet dat ic di *ende* dine luden cortelic onder bedwanck hebben sel *ende* die bal bediet alle die werelt dat icker noch heer of wesen sel, dat gelt dattu mi sendes bediet dat al dijn goet cortelijc mijn wesen sel, dit seltu dus ondervinden

¶ **Hoe darius tegen alexander street Ca. xvi.**

ALsmen voer darius dese letter las soe wort hi harde toernich daer om *Ende* hi screef haestelic tot alle sine princen die woenden ouer den berch thaurus binnen sijn ryke *ende* seide Ic hebbe vernomen dat alexander een ionghelinc philips soen van macedonien mit cleynen volc asyen onse volc moeyt *Ende* ic onbiede v dat ghi die haestelic vaet *ende* slaet, *ende* dan cleten mit purpur *ende* senten ons alsoe gheuaen, mer sijn scepen *ende* sijn heer cleyn *ende* groot dat doet

versincken in die zee Ende sijn ridders ende sijn soudeniers die worden gheuangen op die roede zee Hier en binnen screef darius alexander weder so grote woerden ende swaer dat der talen ende weder talen anders en waren dan datment mitten swaerde becorten soude Alsoe iustinus beschrijft soe vergaderde doe darius te stride seuen hondert dusent mannen ende dat alle ridders waren Alexander ende sijn volc vochten daer soe vroemeliken tegen darius volc dat darius ende sijn volc seer ghescoffiert worden Want si saghen dat groet onweder als hagel ende wijnt ende reghen op hem vallen quam soe dat hem dochte dat die goden mit alexander ende teghen hem vochten, ende si stouen alle wech die ontulien mochten Ende darius was die eerste die daer vloech want hi verloes sijn wagen ende sat op een paert ende vloech wech snellic hier worden veel van darius volc ghesleghen Alexander bestont alleen in desen strijt ix.c. mannen te voet, ende hondert ridders ende xx. mer vanden reghen ende vanden onweder dat op die van persen viel en ondersceyt nyemant dan alexanders historie die aldus seit Dat alexander sijn heren ende sijn dode mannen eerlic dede ter aerden doen

ende dat om dese seghe alle die meeste heren van asyen an alexander vielen *ende* hulde *ende* vriendscap mit hem makeden

¶ **Hoe alexander thebeen destrueerde Capit. xvij.**

Hier na *quam* alexander weder in gryeken mit groter macht om een meerre heer te vergaderen *ende* machtelijker teghens darius te striden, mer hi moste liden doer die stede thebeen mer die stat woude op hem striden *ende* sloeten die poerten voer hem *Ende* alexander viel voer die stat mit sinen volc om die van binnen deser eren te dancken Doe *quam* daer een man *ende* hiet cleades mit eenre herpen *ende* viel voer alexanders voeten, *ende* speelde daer soe soetelic op *ende* sanc dit liedekijn voer alle sinen heren Ay alexander coninc *der* coningen here du moechste dese stat node vellen die die *onsterflike* gode eerst maecten *ende* die daer in waren gheboren Want lybertatus *ende* die grote god ercules waren *om* dese stat geboren Asyon maecte dese vesten van hem sijn comen alle die voerbarichste van dinen gheslachte Mer alexander en michte op desen sanc niet hi was so gram hi dede alle die stat vellen *ende* verbarnen Hier na beleide hi athenen oec die ghekeert was mit dien van pertsen bi domes-

tenes valschen rade Ende die van lacedomene want domestenes hadt hier om gehadt groten scat Ochines gaf die van binnen raet dat si hem op gauen alexander, mer dyomedes ontriedet *ende* woude datmen die stat teghen *hem* hielde Ende die stat vraechde domestenes, dat hi seggen woude welc raet dat *hem* best dochte van dese twee Ende hi hiet datmen ochines raet dede, *ende* men coes domestenen dat hi die boetscap an alexander doen soude *ende* dat hi hem brochte een gulden croen, *ende* hi dedet gaerne Ende doe athenen mit alexander versoent was, soe versoende oec lacedomene *ende* si senden alexander oec een gulden croen Iustinus scrijft dat dit gheuiel al eer alexander in asyen quam *ende* eer hi teghen darius street Dyomedes seit een woert dat voerstaet dat seer te mercken is Doe ict, laet ict, nv merct dit ic hebben ewelic verloren, nv kiest den scade of den toern

¶ Hoe alexander darius socht Capit. xvij.

ALexander gereyde hem anderweruen tot darius wert *ende* hi bestont enen swaren wech, want darius lach doe mit sinen heer op die tygre, *ende* hi hadde daer tot sijnre hulpe vier hondert M. man te voet *ende*

hondert dusent vrome ridders als iustus beschrijft Als alexander dit vernam soe bat hi sinen heer dat si willichliken vechten souden om des ghewins wille ende niet van vresen Ende doe alexander tot darius wert reet, soe voer mit hem in sijn heer een ridder van persen ghewapent als die gryeken Ende dese wachte stonde ende wijle ende pijnde hem alexander doot te slaen, mer dat benam hem een polette die hi opt hoeft hadde Staphants soe wort dese ridder gheuangen, ende men brochten voer alexander, ende die vraechde hem wat hi en wete Die ridder seide in enen vermeten ben ic hier ghecomen want hadde ic v doot gheslagen, ende hebben moghen ontuaren dan soude mi darius sijnre dochter hebben ghegeuen ende een groot deel van sinen ryke Alexander prijsde hem dese vromicheit ende hieten vry ende quijt hene ryden Als alexander darius naecte soe dede hi een wonderlic dinc, hi dede alte veel beesten vergaderen, ende dede hem an die hoerne ende sterte rysen binden om dattet een wout ende een bosch scinen soude van verre Ende om dat hi mitten rysen die si nae hem sleepten anden stert die droeghe mollim seer stuuen soude, ende

Dat men alsoe niet soude mogen bekennen dat heer dat after quam Men begonde hier te vechten, *ende* alexander die coninc wort hier ghewont *Ende* den strijt wort soe starc datmen lange twiuelde wie den seghe hebben soude Int leste vloech darius seluer *ende* al sijn heer wort vluchtich *Ende* van sinen heer worden versleghen lxiiij. dusent man te voet *ende* tien dusent ridders, *ende* daer waren gheuangen lx. dusent mannen *Ende* Alexander verloes hier van sinen luden hondert *ende* dertich man *ende* hondert *ende* vijftich. *Ende* aldus verginc den strijt

¶ **Hoe alexander darius scat verwan Ca. xix.**

IN desen strijt wan alexander op darius ouertallic scat, want des soe was soe menich hondert merc gouts dats alexander seluer groet wonder hadde Hier vinc alexander darius moeder sijn wijf sijn kint *ende* sinen broeder Mer dat goet *ende* den scat die hi hier wan deden verkeeren *ende* alte seer verheffen want hier nae soe volchde hi ouerdaet *ende* weeldicheit *ende* leyde al sijn herte an wiuen *Ende* sonderlinghe wort hi een minnende een wijf die hi gheuanghen hadde die bersenes hiete *Ende* an haer wan hi een sone die hi ercules dede hieten, mer noch docht hi altoes dat

darius noch leefde Ende alexander beual persemoene dat hi voer op die zee van pertsen ende dat hi anders niet en dede dan dat hi die scepen op hilde ende vinghen dien hi woude van darius siden alle die princen vanden landen daer omtrent vernamen van deser segghen die alexander hadde Ende si quamen alle te gader an hem, ende gauen hem op alle haer goet ende lant Ende doe sette alexander sijn vrienden daer in alsoe hi woude ende gaf hem groet goet ende rijcheden, nae dat hem elc waert docht ende si en vrientscap ende trouwe ghedaen ende bewesen hadden

¶ Van Alexander opten berch garisim Capittel xx.

DOe darius sijn heer eerst vergaderde om teghen alexander te striden soe wort saraballa verblijt dien hi prince gemaect hadde ouer die ryuier effraten Ende hi pensede dat hi darius te ghemoete varen soude als hi alexander verwonnen hadde ende bidden om oerlof dat hi manasses sinen behuweden soen mochte enen tempel maken opten berch garisim Want sarabella was soe out dat hi ten oerloghe niet en voer, mer het gheuiel anders dan hi ghewaent hadde Want alexander ende die gryeken verwonnen dari-

us ende sijn heer ende vinghen sijn moeder sijn wijf sijn kint *ende* sinen broeder soe voerseit is Nae desen strijt houden enighen boeken dat alexander eerst quam in syrien *ende* wan damas *ende* sydonen *ende* beleyde tyrum Doe nam sarabella mit hem viij. dusent wtuercoren mannen, *ende* voer alexander te hulpe *ende* seide dat hi hem lieuer hadde te dienen dan darius *Ende* dat hi hem op gheuen soude die steden die onder hem waren *Ende* alexander ontfinckem eerlic *Ende* doe sarabella die tijt te punt sach soe seide hi alexander dat hi hadde enen behuwelicten soen manasses, die des princen vanden ioden papen broeder was, *ende* dat veel ioden mit hem waren, *ende* si seiden dat si gaerne soudent maken bi sinen oerloeuē op een sonderlinghe stat enen tempel *Ende* hi seide dat di alexander seer orbaerlic wesen soude Want worden dus der ioden macht in tweek ghedeelt soe en soudent si niet lichte teghen hem steken *Ende* alexander gaf hem oerlof *Ende* doe ghinc sarabella harde naerstich stichten enen tempel *ende* een outaer opten berch van garisim *Ende* dese stont tot datten die romeynen destrueerden *Ende* hier maecte hi manasses prince vanden papen

¶ Hoe alexander tot iadus den groten paep van iherusalem om saltoers sende Capit xxi.

ALS alexander tyrum beleyt hadde soe screef hi tot iadum den prince vanden papen in iherusalem, *ende* hi versochte an hem dat hi hem saltoers sende, ende dat die preuancie dede bereyden tot sijns heren behoef *Ende* dat hi hem den tribuut sende die hi hem darius te gheuen plech *Ende* iadus die prince vanden papen antwoerde dat hi darius *een* eet ghedaen hadde, *ende* dat hi die niet breken en mochte also lange als darius leefde Doe wort alexander erre ende dreyghede die ioden, ende seide dat si an hem ghewaer worden soude wien hi sculdich waer beloften te houden *Ende* alexander dede grote drachte draghen inder zee totter muer van tyruse, soe datmen te voet gaen mochte ander mueren *Want* tyrus stont datter die zee al *omme* liep *Ende* doer nabugadonosor daer voer lach soe dede hi aen die een side veel steens dragen, *om* sinen heer een wech te maken totter poerten mer om dat die stat hem op gaf, soe en volmaecte hi den wech niet, mer alexander volmaecten *nv* *Ende* doe alexander tyrum gheslecht hadde, soe beleyste hi gasam, *ende* daer

bleef sarabella doot Ende doe alexander gasam te wille hadde, soe haeste hi hem seer te iherusalem wert Ende doet die ioden vernamen soe ontsagen si hem seer ende riepen an gode dat hise vertroesten soude Ende si daden haer offerhande Doe badt iadus die pape ouer dat volc ende doe hi nader sacraficien in slape gheworden was, soe openbaerde hem god ende hiete hem dat hi betrouwen hadde, ende dat hi die stat mit hoeden ende mit heet banden pelleren soude ende mit cronen, ende dat hi sijn bisscops gewade an dede, ende dat dit ander papen hoer ghewade oec an daden ende dat hi mitten papen also wt ghinghen alexander te ghemoete Ende als yadus vanden slaep ontwaecte soe seide hi alt volc dit visioen, ende hoe hi vernam dat alexander niet verre vander stat was, soe ghinc hi wt als voerseit is mitten papen, ende mit eenre sconre menichte van poerters toe eenre stat diemen sophim hiet Want van daer mochtmen iherusalem ende den tempel sien

¶ Hoe alexander ons heren naem aenbede Capittel tweentwintich

Hier gheuiel dat nyemant van al den ghenen die den coninc volchden ghewaent en had Want doe alexander den prin-

ce vanden pape aensach ghecleet mit des biscops ghewaden Ende op sijn mytre die gulden plate daer ons heren naem tetragramaton in ghegroueert was, so ghedochte hi godes die hem openbaerde daer hi in sijn bedde lach *ende* die hem beloeft hadde dat hi *hem helpen* soude dat hi wonne dat rijk van oesten Doe stont alexander haestelic van sinen paerde *ende* ghinc alleen tot voer den princen vander papen, ende hi viel langes voer hem op die aerde *ende* aenbede ons heren naem ende dede *den* biscop eer Ende die princen van sinen heer hadden dat alte grote wonder, ende si waenden dat des conincs hert bedewelmt had geweest, mer pertemeus die sijn sonderlinghe vrient was, vraechde hem waer bi hi der ioden papen aenghebeden hadde Ende die coninc antwoerde *ende* seide, ic en aenbede den paep niet mer ic aenbede god wes dienste dat hi doet, want doe ic was in lycia *in* macedonien lant soe sach ic hem in alsulcke habijt Ende doe ic pensede of ic soude moghen winnen so hiet hi my dat ict ghelouen soude, want hi soude mijn heer geleyden *ende* leueren int rijk van pertsen want nv eerst soe sach ic in desen paep sijn ghelikenisse, ende ic hebbe vast gheloue dat

mi ghescien sel dat hi mi gheloeft heeft Hier om aenbede ic gode ende dede den man
eer Doe dede alexander sijn heer achter trecken *ende* voer mit luttel luden in
iherusalem *ende* dede gode offerhande inden tempel also *hem* ya dus die prince
vanden papen wijsde *ende* hiet Doe brochten si voer den coninc daniels boeke *ende*
toende hem datter in ghescreuen was hoe dat een gryex coninc die macht van pertsen
tonder doen soude *Ende* alexander wort hier om harde blide, want hi hoepte dat dit
van *hem* gheseit waer *Ende* des anderen dages dede hi dat volc vergaderen, *ende* hiet
hem eyschen wat si wouden *Ende om* haer versoec, so orloefde hi hem dat die ioden
alle die werelt doer waer si waren haer wet houden mochten *Ende* hi scout hem quijt
ende vrijdse van allen tribuut, vanden seuenden iaer om die vierte vanden land *Ende*
hier na toech hi ten anderen stede wert *Ende* doe die samarien sagen die grote miltheit
ende die grote gracie die alexander den ioden ghedaen hadde, soe quamen si tot *hem*
ende seiden dat si der ioden maghen waren, ende si rekenden haren gheboerten van
effraym *ende* van manasses *Ende* si baden den coninc dat hi haren tempel in garisim

eer doen woude *Ende* hi beloefdet hem te doen als hi weder keren soude, ende si baden hem dat hi hem den trybuut vanden seuenden iaer verliete *Ende* hi vraechde hem wie si waren, ende si seiden dat si hebreusche waren *Ende* doe hem die coninc vraechde of si ioden waren, soe seiden si neen *Ende* doe antwoerde hem alexander dat hi den ioden ghegheuen hadde ende nyemant anders, want altoes wast der samaritanen castume, wanneer dat si saghen dattet den ioden wel was soe seiden si dat si hare maghen waren, mer als die ioden qualic voeren so seiden si dat si hem niet en bestonden

¶ **Hoe alexander voer tot amons tempel Ca xxiiij**

Hier nae voer alexander in lybien tot amons tempel, om dat hi kont *ende* kenlic doen woude dat hi van enen god ghewonnen was *Ende* om dat hi sijnre moeder sueren soude van haren dorperliken naem *ende* van hare ouerspul Alexander sende voer hem mit sinen boden grote presenten tot amons papen om dat die papen seggen soudent dat alexander woude gheseit hebben Alexander quam seluer binnen den lande ende reet op dat sant inder zee, mer hi liet daer een deel luden die hem volghen wouden *ende* die verdroncken

Mer *alexander* quam seluer ouer, *ende* quam ten tempel ghesont *Ende* die paep quam wt teghen hem, *ende* seide ouerluut dat iupiter sine vader was diemen daer int lant amon hiet Alsoe voerseit is soe reet *darius* lasteliken vten stride die hi verloes hier voer *Ende* hi quam int lant van *babilonien*, *ende* hi vernam dat *alexander* weder van *ammons* tempel ghekeert was weder in *egipten* *Ende* dat hi daer maken dede *alexandrinen* die hoofstat vanden lande *Darius* screef oetmoedeliken letteren an *alexander* dat hi hem beryede, *ende* sende hem weder sijn gheuangen, *ende* namer alsoe veel gouts voer als hi woude *Alexander* eyschte ouer tghelt *ende* goet al sijn lant *Darius* screef weder tot *alexander* dat hi sijn oerlogen liet staen, *ende* naem sijn dochter te wiue, hi soude hem daer mede gheuen een groet deel van sinen rijc *Alexander* eyschte echter sijn rijc altemael, want het waer sijn, mer hi ontboet hem dat hi *ende* sijn volc oetmoedeliken wt quamen teghen hem, *ende* gauent hem op als of hijt al ghewonnen hadde

¶ **Hoe hem *darius* *ende* *alexander* ouerscreuen Capittel xxiiij**

Iustinus scrijft dat *darius* nv wel docht dattet hem nv niet en halpt wat

hi alexander nv van vrienſcap bade Ende hi vergaderde weder vier hondert duſent man te voet ende oec hondert duſent ridders Ende hi bereyde hem weder teghen alexander te ſtryden mer doe hi tot alexander riden soude, ſoe quam hem inden wech een nyemaer dat ſijn wijf doot waer, ende dat alexander groten rouwe hadde om haer doot, ende dat hiſe ſeer beweende Ende dat hiſe eerlic ende grotelic begrauen dede Mer men ſeide hem dat dit alexander niet en dade om enighe ontamelicheit die hi mit haer hadde, noch om minne, want hi en hadde haers in ſulcken ſaken nye ſcout, want deſe eer dede hi haer van houesseden ende van edelheden want sijnt dat hiſe gheuangen hadde, ginc hi dicke tot haer ende totten kinderen ende troeſteſe vaderlic Als darius dit verhoerde ſo dochte hem dat hi alexander altemael verwonnen hadde om dat hi na ſo groten ſtrijt die hi teghen hem ghehadt hadde dus verwan oec mit duechden ende mit eren Ende darius rekendet nv voer groet eer datten alſulcken prince verwan na dien dat hi verwonnen bliuen moſte Ende darius ſcreef echter an alexander ende dancten ſeer, dat hi ten ſinen wert die hi gheuangen hadt nye dorperheit noch ontamelicheit

ghedaen en hadde *Ende* hi boet hem veel meer van sinen lande dan hi te voren ghedaen hadde *Ende* voert boet hi hem voer die gheuangen achte dusent talente gouts Alexander screef darius weder ic *en* micke niet op mijns vians danc *ende* op mijns viants wille en heb ic niet ghedaen, want in oerloghe noch in paeyse seide hi dat hi nye en sochte noch en begheerde ouerspul noch dorperheit, mer hadde hi wat ghedaen dat hadde die duecht *van hem* gedaen *want* hi waer vroet ghenoech te striden tegen sinen viant *ende* oec tegen sijn begeerte *Ende* dit dede hi al om der eren wille Voert soe *ontboet* hi darius dat hi dit soude mogen proeuen *ende* onderwinden in *hem* op dat hi *hem* onderdaen wesen soude *Want* hi seide dat twee heren die werelt niet en mochten regieren sonder oerloghen *ende* striden, *want* ghelijc die sonne alle die werelt verlicht, also ist openbaer datter mer een heer is bouen alle die werelt Hier om so neem darius alsulcken raet, cort dat hi ons in handen comt te wille of ghereide *hem* ten naesten daghe tot enen nuwen stride

¶ **Hoe alexander mit darius at Capit. xxv.**

Alexander lach langhe mit sinen heer op een ryuier hiet die strange *Ende* hy

wort te rade dat hi seluer spreken woude mit den coninc darius Ende hi nam mit hem emendus die bi hem was, ende noch een ander Ende voer haestelic ten riuier stranghe die tusschen die twee heren liep Nv is die riuier van sulcken natueren, dat si dicke bi nacht ende bi daghe bevriest datter een gheladen wagh en ouer varen mach Alexander hiet emendus daer bliuen ende beyden, ende hi reet an darius die sijn heer tot dier tijt al omme voer besien hadde Ende doe alexander darius te ghemoete quam, soe gruete hine nader seden vanden lande ende seide Heer alexander heeft mi an di gesent dat ghi hem ontbiet den dach dat ghi striden selt ende cort Want men seit verre dat mijn heer node strijt om dat hi vermoeyt is, aldus beual hi mi dese woerden aldus te seggen Hier op antwoerde darius ende seide, ic waen dattu seluer alexander sijste, want nyemant anders en soude ons dus stouteliken van striden te voren dorren leggen Alexander lochende dies ende seide dat hi waer sijn bode Doe nam hem darius bider hant ende leyden in sijn tente ende deden sitten mit hem eten tot sijnre tafelen Ende hi woude ymmer dat alexander vten nap dranc ende hi stacken in sinen bosem Ende dit mercte een man ende

seidet darius Ende darius seide hem dat hi dorperheit dade dat hi sinen nap nam Ende hi antwoerde darius ende seide Heer dit en is gheen scande in alexanders houe, want alle die tot sine tafelen sitten die nappen sijn haer daer si wt drincken Binnen dese bedacht hem passerges, dat dit alexander seker was want hi hadden voermaels in philips huse dicke ghesien, mer alexander mercte dit ende hi ontvloech mitten nappe Ende hi doer stac den gersoen die sijn ors hilt mitten swaerde Ende aldus ontreet hi mit groter auonturen want hem mochte nyemant volgen Darius dreef groete misbaer om dat hem sijn viant dus ontuaren was Ende alexander quam tot sinen luden ende vertelde hem hoe hi mit darius at Ende hi toende dat litteyken sinen nap die hi hem ontdraghen hadden Hier om waren sijn luden alte blide dat hem dese vroemicheit gheuallen was, mer coninc darius die was seer droeuich

¶ Hoe darius ende alexander streden Capittel xxvi.

DEs ander daghes haeste hem darius ten stryde Ende alexander hadde langhe tijt in sorghen gheleghen om den strijt te hebben soe dat hi binnen dier nacht niet

en conde slapen sonder inden morghen stont *Ende* alexander bleef slapende tot dat al sijn heer stont betaelgijt om te striden, sonder dat hem haer coninc brac Persenio ghinc in alexanders tente, daer hy lach *ende* sliep ende sprac hem toe waer bi *hem* die slaep nv soe soet was ende tis nv tijt van vrese te hebben Doe antwoerde hi saen, nv ben ic van groter sorghen quijt, om dat ic hier nv ter stat striden sal, om alle die moghentheit te winnen die darius gheleesten mach, mer vlieghe ic *ende* volghe hi mi nae soe waert tijt van vresen Nv gaet *ende* besiet dat nyemant ten ryuier ouer en vaer, mer laet darius ende sijn heer al ouer varen want ic sel te hant bereyt sijn Hier en binen quam darius ouer mit alle sijn heer ouer een brugghe Ende alexander toech teghen hem mit alle sijn volc Ende daer wort anxstelike gheuochten, soe datter menich man doot bleef, mer die van pertsen hadden alle tafterdeel, ende begon den starkelic te vlieghe, want in ghenen strijt die voer gheweest hadde, *en* bleef soe veel volcs doot als hier dede Als darius sach dat sijn volc verwonnen was, soe woude hi hem seluen doden of inden strijt steruen eer hi vloghe, mer een sijn

vrient ontrieden hem ende deden keeren sijns ondancs ouer een brugghe in een stat Ende hi hiete die brugghe breken mer darius seide dat en selmen nemmermeer doen, dat waer iammer dat wi onse ander luden die noch ouer sijn inden strijt ende sellen moeten vlien dat wi hem die vlucht benamen van groten dranghe die opter brugge was soe verdranc menich man inden stranghe des alexander herde blide was

¶ Hoe darius an alexander screef om genade ¶ Capittel xxvij.

DArius hadde nu als sijn hope verloren ende hi viel in sijn sael op die aerde ende dreef iammerlic misbaer Hier na hadde hi raet dat hi dus an alexander screef Aen alexander sinen heer darius saluut ende eer, het waer wel ghedaen ende edelheit woutste hem ghenade doen, want die auontuer heefden di tonder ghedaen machtelic inden velde Ic bidde dattu ontfermes mijnre moeder ende mijnre kinder alsoe di betaemt Ende dijnre goedertierenheit toe behoert ende dat ghise ons wilt weder senden Ende om die weldaet sel ic di gheuen al mynen rijck ende vorder scatte die verborghen leggen onder

der aerde *Ende* daer toe dat rijc van pertsen ende van meden *Ende* alexander seide hi en dedes niet Doe ontboet darius pouram den coninc van indien dat hi hem te hulpe quame teghen alexander *ende* hi soude hem daer voer gheuen onuertallike scat Dit vernam alexander *ende* haeste hem dat hi *quam* ter poerten wert eer darius te indien wert voer *Ende* alexander toech doer, dat is ouer gebercht doer een cleyn gat want buten en leyt gheen wech *Ende* binnen den somer en is gheen man die daer doer derf gaen om dat daer so veel serpentes sijn nochtan en isser gheen slot voer van yser teghen heer noch tegen volc

¶ **Hoe darius van sinen luden gheslagen wert Ca. xxviij.**

Iosephus seit doe alexander liden woude voer darius, doer die poerte van caspien soe toech hi doer panfilia, ende daer most hi liden doer een groet ryuier ghelijc enen arm vander zee *ende* daer dede god wonder, want dat water vander ryuier sceyde hem in tveen *Ende* alexander reeter doer op ten droghen gronde mit alle sinen heer, ende dit liet god gescien om dat hi mit hem breken woude die macht van pertsen Orosius ende iustinus segghen dat alexander in desen les-

ten stryde of *wan* mit moghentheden dat rijk van pertsen *ende* van meden Want hi en vant nyemant die teghen *hem* voertmeer dorste steken of setten teghen hem In dese vaert wan alexander meer gouts *ende* roefs dat nyemant gelouen en soude Hi wan oec persipolia dat die hoeft stat was vanden lande van pertsen Dese stat hadde langhe ghestaen in vreden *ende* was wel van groten goede des hem nyemant en bewant, *ende* dat quam al in alexanders handen Nv ghinc darius vlieghen wt die eenre stat in die ander stat, *ende* waende erghent in vreden sijn Ende darius hadde mit hem twee valsche princen die hieten *bessus ende nabasmes* die droeghen ouer een, *ende* beghinghen darius daer hi heymelic was, *ende* wonden ouer doot *ende* lieten legghen *ende* vloghen haestelic wech van hem, totter tijt dat si wel verstonden *ende* wisten hoe dattet mit hem vergaen was Alexander vernam dattet darius aldus vergaen was *ende* datten sijn luden ghespannen hadden in gulden vingherlinc Ende hi reet derwert haestelick *den* naesten wech die hi varen mochte, *ende* hi quam tot darius soe dat hi en leuende vant Ende hi gaf hem alexander op in die hande. Ende nam hem mitten

knyen ende sprac hem toe soe hi best mochte

¶ **Dit waren darius woerden voer sijnre doot Capittel neghentwintich**

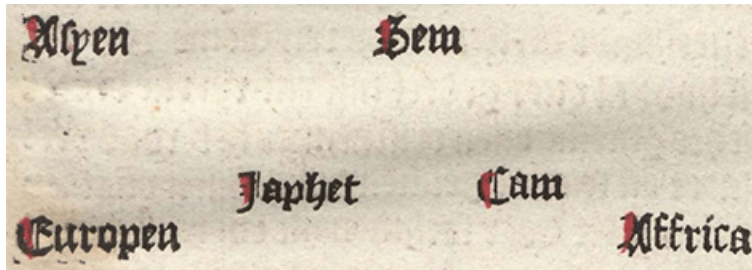
ALexander na dien dat mi die auonture gheseit heeft soe ist mi vergaen *Ende* is mi nu ter uren *een* groet toestelic dinc dat soe groten heer ende soe machtigen soe du biste tot mijnre doot wesen sel Hier om bid ic di dattu mi doetste ter aerden eerlic, totter stat daer die coninghen van pertsen mijn vaders begrauen sijn Ende ic bidde di dattu ghewaerdighen wilste te wesen tot mijnre wtvaert eerliken dienende Ic beueel di oec rogadimes mijnre moeder en mijnre broeder monterus en darius minen soen Voert bid ic di dattu roaxanes mijnre dochter tot enen wyue neemste Ander yeesten hebben bescreuen dat darius doot was eer hem *alexander* sach En doe darius doot was soe dreeffer *alexander* soe grooten rouwe om *ende* soe groten hantgheslach al hadde hi sijn vader gheweest *Ende* hi deden eerlic ter aerden nader coninghen van pertsen sede Origius scrijft dat in drien striden dat *alexander* op darius wan bleuen doot vijftich hondert man Iustinus scrijft dat *alexander* deylen dede den volc dat mit hem

was dertien dusedent talenten gouts *Ende* aldus soe coemt die blijscap nae haer pijn
 Ende hi dede voren op die starcke stede exbatanis hondert dusedent *ende* tnegentich
 dusedent talenten gouts Van deser stat maecte hi heer permemoene enen stouten man
 Alexander wan al darius lant binnen den sesten iaer na dat hi begonde te regneren
 Hier nam eynde dat ryc van pertsen dat ghestaen hadde twee hondert iaer *ende* een
ende dertich Van tyrus tyde die die eerste coninc van pertsen was

¶ Van darius graue Capittel xxx.

NV wil ic voert scriuen hoe darius graf ghemaect was Ende daer waren in ghescreuen
 ende gheteykent alle die lande van der werelt *ende* vanden yeesten Appellas was
 meyster van desen graue *ende* het was aldus ghemaect Het was van tween sarcken
 van marmorsteen die groet goet ghecost hadden *ende* waren seer lanc *ende* dicke
 ende effene Opten ondersten steen maecte hi wasseken of lijsten binnen den cant
 vanden sarcke van scoenen latoenen Ende opten vierhoeken maecte hi vier sulueren
 columpnen dicke *ende* starcke *ende* wel ghewrocht, mer die hoeke waren gulden wel
 ghesuuert *ende* seer vterlic ge-

maect Dese waren ten vier hoeken ghesoudeert opten ondersten sarc mit metale Op dese vier columpnen leytm den anderen sarc die was van witten marmorstene Op dese sarc hadde appellus gesoudeert al doer brede waesken van finen goude, *ende* daer in hadde hi ghewrocht die ronde werelt *ende* in drien ghedeylt ghelikerwijs als hier beneden staet

Asyen

Sem

Iaphet

Cam

Europaen

Africa

Aldus is die werelt in drien ghedeylt want asyen hout alsoe veel als beyde die ander pertyen In elcken van desen pertyen hadde appellus ghemaect *ende* ghegrauen alle die steden die daer binnen waren *Ende* alle die ryuieren die daer binnen liepen, *ende* wat volc datter binnen woende, *ende* mit wat tongen datmen daer sprac, *ende* die groete woude die daer binnen laghen *ende* oec alle die eylande vander zee *ende* hoe si hieten Dit hadden si soe properlic

daer an ghewracht van weuen, dat een mensche hadde gheweest wt al der werlt hadde hi bi deser tumben ghestaen hi hadde ghescien *ende* moghen mercken den rechten wech tot sinen landen wert Oec hadde hi daer ane ghewrocht dier yeesten vanden beginne *der* werelt *ende* die stryde *Ende* hoe alexander darius verwonnen hadde Die landen te noemen laet ic hier after om dat ic corten wil Al dit werc hadde appellus oec begrauen *ende* gemaect mit eenrehande beesten *ende* dieren diemen *vant* *Ende* hi hadt al ouer gedect mit enen werke dattet lichte ghelike enen cristal, mer het was veel claere *ende* scinende geliken der sonnen *van* claerheden Hier doer sachmen alt werc *Ende* darius verteerde daer hi in ghebalsent lach mit dieren crude *ende* specien An desen tumben stont oec ghescreuen hoe langhe die werelt ghestaen hadde tot dat alexander coninc wert dat was acht *ende* viertich hondert iaer xxx. iaer myn

¶ **Van phylo anaxinines ende van ephiturus Capittel xxxi**

Tot dien tiden was anaxinines seer uermaert van wijsheden ende hi leerde alexander in sijnre ioecht wijsheit ende doghet *Ende* het gheuuel dat alexander vellen

woude die stat daer anaxinines wonachtich *in* was Ende anaxinines ginc vter stat tot alexander om een bede te bidden, mer alexander swoer dat hi op dien dach gheen bede *om hem* doen en soude Doe sprac dese wise *man*, nv bidde ic di dan dattu dese stede slechte, *ende* aldus verkeerde hi alexander van *sinen* quaden sinne mit subtiylheden, want alexander hielt sijn woert, *ende* en dede sijn bede niet, *ende* dus bleef die stat staende die alexander meende te vellen Tot desen tiden was ephicurus oec tot athenen vermaert inder stat mer hi dwaelde in enighen *saken* want hi seide dat die meeste salicheit vanden menschen waer in weeldicheden *van* vleysche Hi seide oec dat god dese werelt niet en achte *ende* dat die sielen steruen mitten lichaem *ende* hi seide oec enighe goede punten want hi seide wie wijsheit wil crigen die moet alle weeldicheit laten varen want wie *der* naturen recht leuen wil hi en mach niet arm werden want sulcke comen *van* groter armode tot groten goeden mer dan beghinnen si eerst haer katiuicheit Hi seide oec die ergent eten sel hi besie oec mit wien hi eten sel *ende* wat hi eten sel Dat beghin van alle doecht dat is dat een sijn misdaet bekent *ende* dat hi altoes pense dat hi ster-

uen moet Een en sel sijn leuen niet ouergeuen tot ouer aet noch ter gulsicheden, mer hi sel keeren ter wijsheit ende te ghemaeticheden want van weeldicheden coemt dicwyle onbaet ende euel *ende* grote siecheit.

¶ **Hoe alexander sijn seden verwandelde Ca. xxxij**

ALs darius doot was *ende* begrauen so hief op alexander die seden van pertsen an sijn cleder *ende* an sijn ghewaden *ende* hy droech die crone *van* pertsen, *ende* liet varen die castume *van* macedonien *Ende* dit beual hi sinen boden seluer te doen dier nochtans tegen seiden Hi ghinc houden veel wiuen *ende* amyen die scoenste die men vinden mochte *Ende* daer mede lach hi dach *ende* nacht so *hem* goed dochte Hi wort oec alte gulsich *van* spise *ende* *van* dranc om dat hi woude dat die luxurie niet meerren en soude hadde hi ghemaect gheweest *van* spisen Hi maecte spele in sinen werscap *ende* vergat seer sijn wijsheden want hi en mickede des niet dat sijn rijcheden sijn goede seden versmoerden Hi wort als een tyran op sijn volc *ende* als een viant *ende* hi balch *hem* seer als *hem* yemant seide dat *hem* mistont hi hads groten toern datmen *hem* philips sone hiet *ende* datmen *hem* seide dat hi den sede *van* sinen lande verleit

hadde Ende hier om worden ghedoot fylotes *ende* pinenion *sinen vader*, aldus soe en maect grote rijcheit nyemant goet, mer si versmoert goede seden Hier na wan alexander sychem *ende* alle die luden die onder den berch tantalus al om *ende omme* gheseten was, want dit was wilt volc *ende* onwetende *ende* nye en constese yemant bedwingen, mer alexander dwancse alle Hier na quam hi ten berge van caspien, daer die tien gheslachten van ysrahel in besloten sijn want also hier voer inder coningen boec gescreuen is soe leurdese god om haer *sonden* wille salmanasar den coninc van assyrien *ende* die voerdese hier *ende* brochse wt haren lande

¶ **Hoe alexander die tien gheslachten van ysrahel besloet Capittel xxxiiij**

DOe alexander ghecomen was *ten* berghe van caspien, soe sende die tien gheslachten van ysrahel boden an hem Ende si baden oerlof dat si teghen hem wt trecken mochten Ende alexander vraechde die sake waer om si soe gheuanghen waren Ende doe men hem seide dat si gode openbaerliken gelaten hadden van ysrahel, *ende* hadden een gulden calf aen ghebeden, *ende* dat hem god propheten te voren gheseit hadden datse hier

om souden worden gheuanghen gheuoert datsi nemmermeer wederkeren en souden Doe antwoerde alexander dat hise noch nauwer besluten soude *Ende* doe dede hi die nauwe weghe van die gheberchte bemueren *Ende* doe hi sach dat dit werc omleyt was om te volmaken mit menschen pinen, soe bat hi god van ysrahel dat hi dit werc volmaken wilde Hier na te hant ghinghen die roken ende die berghen die een an die ander soe datmen daer nemmermeer ouer comen en mach *Ende* hier wort gheopenbaert dat god niet en woude dat si nemmermeer wt quamen Nochtan seit men dat si wt comen sellen biden eynde van der werelt *ende* si sellen groet volc verslaen Daer god dus groten daet dede van enen quaden mensche wat sal hi *dan* doen *om* den goeden menschen

¶ **Vander poerten van caspien Ca. xxxiiij**

NV wil alexander trecken ter poerten van caspien Solinus scrijft hoe danich dat dese poerten sijn, hi seit tis een enghe bat ghehouden in den roeken *ende* is viij. mylen lanc ende soe enghe dat daer nauwe een waghen doer liden soude In beyden siden van desen weghe sijn die roedschen alte hoghe daer hi wt ghehouwet is Ende die roedschen tranen

altoes *van sout aderen Ende die uerscheit verhart daer ende wort glat oft een ijs waer, so dat die wech so quaet is ende so nauwe te gaen dats nyemant en soude moghen ghelouen Ende als men ten eynde van dese wege coemt, so leyt an beyden siden van desen weghe wel viertien milen lanc sant Ende daer binnen en vint men gheen versceit, ende als men ten eynde vanden gate comt, so comen daer soe veel serpente gheronnen, datter nauwe yemant mitten liue ontgaen mach ten waer inden wynter Ende doe alexander vernam datmen anders erghent liden en conde tot deser poerten van caspien soe vergaderde hi sijn ridders om dat hi ondervinden woude wie darius ter doot gebrocht hadde*

¶ **Die wraeck van darius doot Ca. xxxv.**

Alexander seide tot sinen ridders ghi heren ic ben blide, *ende harde vroe dat darius mijn viant aldus doot is ende oec ben ic den genen dien ter doot ghebrocht heeft om minen wille groet eer ende groet loen sculdich ende dat soude ic doen op dat ic wist wie dat si waren Daer om bid ic of si hier sijn die dus veel om minen wille ghedaen hebben dat sijt mi nu openbaeren, want ic meense hoghe heren te maken doe dit bessus ende narbasmes hoerden*

soe worden si blide, *ende* quamen beide te gader voert *ende* lieden dat si desen moert ghedaen hadden Ende doe dedese alexander beyde wel hoghe hangen Ende hi seide dat hi niet besworen en waer, *ende* dat hi oec niet en loghe *want* hi maecse hoghe heren Daer wort oec een *ander* gheuanghen die den raet *ende* den moert van darius toe bracht Ende dien leuerde alexander darius broeder ter wraken Ende alexander toech doe haestelic op terdus die scone riuier Ende daer dede hi een grote stat op maken binnen xxij. dagen die na hem alexandrien hieten dede, *ende* hi muerde een muer al omme die stat die ses mylen lanc was, *ende* hi vergaderde volc wt enigen steden die cyrus bi wylen gemaect hadde *ende* dedese *in* deser stat wonen Men vint oec bescreuen dat alexander elke iaer een stat maken dede die hi alexandrien hieten dede Ende dat waren xij. alexandrien inden xij. iaren dat hi regneerde Ende in sulc *van* desen steden liet hi luden van sinen heer die te cranc ofte out of te pijnlic gheworden waren Ende hi dede inder mueren vanden steden houden dat die steden alexander iupiters soen hadde doen maken, mer dit was een sotte stoutheit dat hi hem seluer ouer god hilt, die leuen

most mit spise ende mit dranc

¶ **Hoe alexander cliuse doot sloech Ca. xxxvi**

EEens sat alexander in een feeste ende hi sat *ende* at ende dranc mit sinen voerbarighen heren soe dat hi al droncken wert Ende men wert ghinder sprekende van philips alexanders vader Ende die heren begonden philips te prysen, mer alexander prees hem bouen sinen vader *ende* verhief hem harde seer Ende dat meeste deel vanden heren warens hem mede, om dat si hem lieue woude seggen mit sinen carnien Mer daer was een ridder die clitus hiet, ende hi peynsde hi soude die waerheit seggen hi balchs hem die woude ende hi prees veel meer philips Doe wort alexander op hem gheporret mit gramscappen *ende* greep een speer die een knecht in sijn hant hadde ende doer stac dese clitus die een out vroem ridder was Ende doe clitus doot lach riep alexander tot hem aensiet wat di philips nu helpen mach Mer des anderen daghes doe hi nochteren gheworden was, ende ghedochte wat hi ghedaen hadde, soe woude hi hem seluen doot ghesteken hebben van rouwe ende hi ginc ende woude clitus cussen Ende en haddent hem sijn vrienden

niet benomen, hi hadde hem seluen op die seluer stede doot ghesteken, want hi bedacht hem seluen dat clytus suster sijn amye was Ende dat hi oec om dese selue saec ghedoot hadde permemoene ende faloton *ende* veel ander luden van sinen ghenoten Dit ghinc alexander seer claghen, soe dat hi in veel daghen niet en at tot dat *hem* verboden sijn heren dat hi ate Ende sonderlinghe calistenes sijn gheselle die mit hem voer aristotiles ter scolen ghinc Ende die was seer wijs ende hi was cortelic tot alexander gecomen om *hem* te raden

¶ Hoe alexander calistenes dode Capittel xxxvij

Hier nae doe alexander weder becomen was *ende* hi weder begonde te oerlogen soe verwan hi twerehande volc die hem op gauen ende brochten hem ghiften Doe gheboet alexander daer datmen anbeden soude als een god *Ende* calistenes laecte hem dit *ende* seide dat hi pensen soude dat hi sterflic waer Hier om wort alexander gram ende toech hem an dat hine vernomen hadde dat hi en verraden soude Ende hi dede hem alle sine leden of snyden sijn nose ende sijn oren *ende* sijn lippen, soe dat elcken mensche ontfermde dien

sach Ende daer na dede hi en sluten als een mute mit wilden honden om datse hem verscoeren *ende* verbiten soudē Ende om dat die luden desen soudē sien in deser pinen hem veruaren soudē Lysymagus een ridder die calistenes discipel plach te wesen in sijnre scolē hi hadde ontfermenis op sinē meester dat hi en in deser pinen sach Ende om dat hi sine pine corten woude, so gaf hi hem een cop mit fenijnden dranc om dat hi te eer steruen soude Hier om soe balch hem alexander ende dede hem werpen voer een leeu, nochtant so liet die leeu desen ridder leuen ende dus verhief alexander hem seluen Ende om datter veel van sinen groten heren, niet en woudeⁿ ouer god ontfanghen soe dede hise iammerliken doden *ende* hi seide hem alle verradenisse an

¶ Hoe alexander in indien toech ¶ Capittel xxxviiij

HOe alexander hier na sijn vaert tot indien wert te varen, want dit ist dat meeste lantschap van al die werelt, want in dese lantschap wonē xliiij. manieren van volke Ende daer staen wel binnen vijf dusent hoofsteden die al vol van rijchedē sijn Want dat lantschap hout wel nae dat een derdendeel

vander werelt In dit lanscap sijn soe veel wonders dats nyemant en soude moghen vertellen Daer sijn soe hoghe boemen diemen niet en soude moghen op scieten Alsoe saen als alexander binnen dese landen quam soe quam des coninc porrius boden teghen hem ende brochten hem brieuen daer aldusdanighe woerden in ghescreuen stonden Hoe bistu soe sot ende soe coen dattu onse rijc naken dorste ende moeyen, ic rade di dattu penses dattu een mensche biste ende en pijn di niet teghen gode te doen Du moechstu wel weten *ende* vernemen wie wi sijn mer die auontuer en vermach teghen ons niet Hier om beueel ic di dattu te gryeken wert naerste, *ende* laet v hier mede ghenoeghen want weet voerwaer hadde ons dijn rijc erghent ghenoecht of hadden wijt begheert, onse broeders haddent langhe tonder ghedaen, mer wi veronwaerdent als modder, want tis onghelijc onse rijcheden *ende* hier om en begeerdent wijs niet te winnen Alexander en achte van desen brieue niet, want hi kende wel dreyghinghe ende ouer tale

¶ **Hoe alexander in Indien enen soen wan Capittel xxxix.**

Iustinus seit doe alexander in indien quam, soe dede hi sijnre ridderen gesmide van haren scilden sulueren maken ende oec haers harnas Ende cort hier nae, soe *quam* hi voer een stat hiet misa, mer dat volc dat daer binnen was, en wouden hem niet weren, want si verlieten haer op haren god liberbatus Hier om hiet alexander datmen die stat vermyden soude Ende hi hilt daer bi legghen mit sinen heer an een berch diemen heylich hiet, ende dat *en* is niet verre vander poerten Op dien berch wastet alte scoen mit wewende ende wijngaert al ouer sonder enich oefenen Van deser stat voer alexander in eenre conincinnen lant die cleophilips hiete Dese vrouwe gaf haer op in alexanders hant, mer si brede haer seluen saen ende dede alexanders wille Ende hier om gaf hi hare lant weder ende haer vryheit Alexander wan an dese vrouwe enen soen die si alexander hiet, ende hi wort namaels coninc van indien Ende porrus vergaderde mit hem een groet heer om te stryden teghen alexander Ende alexander toech vast teghen hem te stryden, ende beyde die betaelgien vergaderden ende an beyden siden bleef groet volc doot

Ende int vergaderden vanden *stryde* soe reet porrus pusifal alexanders ors doot Ende alexander wort seer veruaert *ende* drouich om sijn paert, want hi was doe seluer in groter auentueren Ende die gryeken quamen toe slaende haren heer te help daer hi te voete stont ende daer bleef menich man doot ende ghewont doch holpen si alexander vter noot. Mer hi liet alle weer staen *ende* gheuecht, *ende* nam pusifal biden stert, *ende* toecht an die een side Want hi ontsach hem dattet die van Indien gheroeft soudent hebben, *ende* dat en had hi om gheen goet ghewilt Dus toech alexander afterwert, ende men maecte tusschen beyden een bestant twintich dagen durende want binnen dier tijt machmen ghenesen die gewonde ende die doden ter aerden doen nae haerre waerdicheit

¶ Hoe alexander porrius eysche te campe Capittel xl.

BInnen deser tijt beriet hem alexander dat hi porrius beroepen soude te *campe* ende hi ontboet porrius dattet gheen eer *en* waer dat lantsheren soe seer haer heer aenturen soudent Ende hi ontboet hem dat hi teghen hem te campe quaem man teghen man, ende wie verwonnen bleue sijn heer

bleue mede verwonnen ende soude onderdaen worden den ghenen dien verwonne Porrius was harde blide van deser nyemaeren ende nam den campe teghen alexander te vechten, want hi mercte inden strijt dat alexander mer vier cubitus lanc en was, want hi was vijf cubitus lanc oec groet ende starc Dus ontfinc porrius den camp te vechten teghen alexander, hi verwonne die mochte Hier en binnen clede ende onteykende hem alexander ende voer inden burch daer porrius lach, ende gheliet hem of hi copen woude wijn ende vleysch Ende doe hi voer porrius quam soe vraechde hem porrius wat alexander dede ende hoe out dat hi waer van iaren Alexander antwoerde hier op ende seide onse coninc hout hem als een ionc man plecht, want hi sit in sijn tente biden viere soe hi ghewoen is ende wermt hem Doe wort porrius seer blide om dat hi teghen een oude man vechten soude, want hi was ionc ende seer veruaert ende hi antwoerde wat waent alexander ende waer hout hi ons voerwaer om en merct hi sine outheit niet Alexander antwoerde weder, heer ic ben een maet ridder soe dat ic ten nausten niet en weet wat alexander doet Ende porrus wort doe

te rade dat hi doe alexander enen brief gaf daer groet ghedreych in stont ghescreuen *ende* hi gheloefde hem groet goet op dat hi dien brief alexander gaue *Ende* doe swoer alexander selue dat alexander dien brief sien soude al watter nae quame *Ende* aldus voer hi weder tot sinen heer wert Daer nae als dese twee coninghen inden camp vergaderden ende si vochten, soe was men langhe in twiuel in beyde *den heren*, welke dat scoenste hadde, mer alexander was wel op sijn hoede *Ende* daer porrius mit auentuer op sijn volc sien soude, soe stac hem alexander mitten swaerde dat hi hem op gheuen most tot alexanders wille, want hi stacken een grote wonde Doe dit dat volc *van* indien sach, soe scoten si op alexander om dit te wreken, mer alexander bat hem dat sine wouden horen een luttel spreken. Ende doe verwanse alexander mit scone redenen *ende* woerden soe dat sine ouer haren heer ontfinghen ende si bleuen hem onderdanich

¶ Porrius rijcheit ende macht ¶ Capittel xli.

Alexanders hystorie seit dit vanden campe als voerseit is Mer iustinus beschrijft dat porrius was van alexander

seer ghewont, *ende* oec gheuangen in dien strijt daert ors pucifal in doot bleef *Ende* dat porrius hier om soe droeuich was datmen *hem* qualic verbliden mochte dat hi *hem* liet genesen *ende* dat hi ate *ende* droncke *Ende* doe porrius ghesesen was soe gaf *hem* alexander sijn lant weder mit payse Hier na liet porrius maken in alexanders eer drie steden Die een hiet alexandrien, die ander pucifaline nae alexanders ors naem dat porrius doot sloech *Ende* die derde stat hiet nycia Porrius hadde in sijn heer viertich dusent man te voet *ende* acht hondert waghene, wel ghebatseliert *ende* ghemannet, *ende* in allen siden waren scarpes sekelen daer aen ghemaect die seer sneden *Ende* hier toe hadde hi vier oliphanten die wel ten stryde gheleert waren om die betaelgien mede doer te breken *Ende* elc oliphante hadde een starcke toern op daer ghewapende luden in waren *ende* scutters *Ende* dien toern waren wel ghespijst binnen *ende* dit was een starc heer Porrius had oec een sael die xxx. columpnen lanc was, *ende* hadde mathijs ghewracht al *van* finen goude *Ende* die wande daer of waren al mit goude ouer ghedect vinghers dicke, al ouer *ende*

ouer daer en binnen hadde hi een wijngaert mit rancken daer die scoten *ende* die blader *van* ghemaect waren van mathijs al van finen goude *Ende* die druuen waren ghemaect *van* mitande *ende* van cristalle Daer waren an gemaect alte vterlike asemant cameran *ende* slaep cameran daer die wande alte vterlike ghemaect waren van finen goude Daer waren in gheset carbunculen *ende* ander preciosen stenen Die doren van desen palase waren al yuorien, *ende* die balken waren al *van* ybenen hout, *ende* dit palaes was al ouer ghewolcht mit supresse *Ende* daer stonden in ghemaect veel beelden, groet *ende* lanc *van* finen goude nochtan en waren si *van* binnen niet hol *Ende* elc beelde hadde in die hant enen cop *van* finen goude Daer stont oec binnen een platamis *van* finen goude die groet ghenoech was in die ghelike als of een gulden lynde gheweest hadde Daer waren oec veel nappen *van* preciosen stenen *ende* *van* cristalle, *ende* daer waren oec veel ongheloeflic scats, *ende* veel duerbaer stenen, *ende* onuertallike veel dieren crude *Ende* al dit grote goet dat quam alexander al in sinen handen

¶ **Hoe alexander in een stat spranc Capit. xlij.**

NV dede alexander al sijn heer mit goude decken alsoe hi begheerde alle sijn pingieren ende sijn bannieren dede hi van goude maken si hadden daer so veel gouts dattet die ridders niet voeren en consten, nochtans ghinghen mitten heer dusent olyphanten geladen mit goude Al der beesten gesmide was gulden, ende het blincte harde verde mitter sonnen Ende alle die waghene vanden heer waren ghemaect mit scarpen sekelen Alexander hadde in sijn heer twalef hondert carren die den heer volchden Ende hi hadde dertich dusent stoute ridders te orse, die in elcker noot vroem waren Voert hadde hi driehondert dusent man te voete, ende op vijftich starcke mulen voerde men des conincs harnas Daer waren oec veel kemels buffele ende dromedarien die den heer nae droegen fytalie, mer den last daer of en mocht men niet vertellen Alexander seluer voer, voer sine bannieren ende verwan vierehande volc, mer doe wouden alle die heren van gryeken weder te lande wert keeren Daer sprac hem alexander soe vriendeliken toe, dat si hem gheloefden mit hem te varen waer dat si wouden Doe quam alexander tot eenre scoenre ryuiere, ende

daer doer voer hi in die zee in een eylant daer hi dat volc dwanc dat daer ercules gheset hadde wilen dat hi indien wan Dit volc was seer starc *ende fel ende quam fellic* tegen alexander met xxxi.M. man te voet *ende lx.M man te orse* mer noch dwancse alexander mit striden so dat si ontuloegen in een stat die subdratas hiet *Ende* daer beleide hise binnen Hier clam alexander eerst op die muer *ende spranc* in die stat *ende* dat weerde hijt teghen menighen man, mer daer wort alexander ghescoten mit eenre gaeloete beneden die spene van enen man van binnen, mer die man dien scoet die starf daer om *Ende alexanders volc quam* in ghesprongen *ende halpen hem vter noot*

¶ **Hoe alexander die doncker zee bestont Ca xliij.**

Alexander wort van sinen vrienden vter stat ghedraghen *ende* si beclaechden seer *Ende* alle dat volc dat binnen der stat was groet *ende cleyn sloeghen* si doot Hier ghedochte alexander alte grote smerte eer hi ghenesen wort mit arsaterie *Ende* hier bekende hi *ende seide* al hout mi alt volc dat ic iupiters soen *ben dese wonde leert* mi dat ic een sterflic mensche ben, want hi conste qualic ghenesen *Ende* doe hi ghenesen was, soe bereyde hi hem

saen om voert te varen, mer hi sende mit enen sconen heer polipertoene in babilonien want hi was mitten heer verladen, ende hi was seluer berade dat hi die grote zee sien woude ende hi ghinc te scep om dat lant te besien datter binnen lach Sinte augustijn seit dat hi op die zee vinc een hoeft roeuer die dyometes hiet Ende alexander vraechde hem wat verwoetheden datten daer toe iaechde dat hi mit scep en inder zee voer roeuen Ende dese roeuer antwoerde hem, wat duuel iaecht di dattu alle die werelt doer roefste, want om dat ic mijn auontuer mit cleynre menichten, soe hietmen mi dief ende roeuer, mer di soe hietmen coninc ende heer, om dattu meer volcs hebste, want als men gherechticheyt afterlaet soe en ist conincric niet anders dan dief ende groet roef, mer dat wi roeuers hieten dats om cleynen roef ende cleynen moert

¶ Van candax der conincinne Capit xliij

Hier mede liep die mare, ende candax die conincinne van dien lande die seer behendich was ende subtijl van sinne Die sende een scildere, die wel beelden maken conste ende beual hem dat hi al sijn subtijlheit daer an leyde, dat hi alexanders beelde wel maec-

te nae sijn ghedaente Ende dat hi dan dat beelde haer brochte, want hier te voren hadde haer alexander brieue gesent van groter vriendscap, si sende hem een grote presende van dieren houte, ende van gout ende van presiosen stenen, ende selseme dieren ende voghelen van menighe manieren Binnen dat dit gheuiel so quam candeles haer soen tot alexander gheuloeghen haestelic om salcoers, want hem wort sijn wyf ontroest Alexander sette ptolomeus in sijn stat, ende hi dede hem seluer hieten anthigonum enen maten ridder van alexanders scaren Ende ptolomeus ghebaerde hem voer candales of hi die coninc alexander gheweest hadde Ende hi seide tot alexander anthigonus vaer ende doet desen man salcoers ende wreken ouer sijn viande Alexander nam mit hem vier dusedt ridders, ende voer mit candales der conincinnen soen ende hi vinc sijn viande ende verloste sijn vrouwe Hier om quam candales ende danctes ptolomeus seer dien hi ouer alexander hilt Doe begheerde ptolomeus als heer, dat hi begheerde sijn moeder te sien, mer hi woude an hem te voren senden anthigone, ende des was candales harde blide Dus voer alexander tot die conincinne can-

dax als of hi *anthigonus* geweest hadde Als dit die conincinne *candax* vernam, soe *quam* si teghen haren soen, ende si *ommehelsde alexander* seer om dat si hem eer doen woude ende si leyden in allen steden in haer *cameren* ende toende hem veel rijcheden Doe antwoerde *alexander* dat hi wel veel meer rijcheden gesien hadde in gryeken dan hi daer vant Doe seide die vrouwe tot hem, mi denct ymmer dattu seluer *alexander* sijtste Ende hi seide vrouwe ic en ben niet Ende doe leyde si hem in die stat daer si sijn beelde gheset hadde, *ende* dedet *hem* sien *ende* seide Merct wel *ende* besich hieran dat die conincinne *candax* vroder is dan *alexander* Doe wort *alexander* soe seer ontsteken dat hi seer claechde dat hi daer ghecomen waer Doe seide die conincinne, neen en wes niet veruaert, du heues mine soen trouwe ghedaen ende ic sel di dat loenen Si hieten di *anthigonus* die willen, mer du biste mijn heer *alexander* Ende si brocht *alexander* weder in sijn behout *sonder vrese*, nochtans wou hi haren ioncsten soen ghedoot hebben *want* hi hadde *porrius* dochter te wiue

¶ Hoe alexander voer doer die ruetsche villeden Capittel vijf en viertich

BInnen enen iaer gheue dit wonder Want alexander verwan darius in die meye Ende in die hoeymaent daer nae vewan hi porrius Ende inden oest hier na nam alexander mit hem hondert ende vijftich heren van Indien die alle die corste weghe kenden ende hi voer wech om dat hi alle die grote wildernissen woude sien van Indien Ende hi toech doer dat grote heer santachtich lant dat daer binnen leyt, want in dat lant vantmen eerst syden werc ende daer maectmen siden clederen In desen weghe hadden alt heer groot noot van dorst want si en vonden gheen water Mer int heer was een ridder die een helm vol waters hadde ghecreghen mit groter pinen ende die brocht hi mitten water alexander, dat hijs loen beiaghen woude Ende alexander nam den helm mitten water, ende storten al wt voer dat heer Ende dese vromicheit benam menighen man syn dorst Daer na quamen si tot eenre ryuieren die soe bitter was, dat daer man of beest of drincken en mocht Ende hier proeftmen dat een mensche meer liden mach dan een beest, want van groter noot soe lichten si som cout yser ende som loet Ende van groter noot so lichten ende droncken si som ozijn ende

oly Omtrent noen quamen si bi enen berch daer si tvolc al naect binnen saghen Ende alexander bat hem dat si hem goet water wisen woude mer doe scuulden si alle neder *ende men* scoet ouer twater na hem, *ende* des decten si hem te meer Doe beual hem alexander om dat hem des volcs verwonderde twee hondert *van* sinen luden ouer die ryuier te swemmen mer doe si die twee deel ouer gheuaren waren soe verbetense die water paerden mit groter torment Doe wort alexander so gram dat hi hondert van sinen leytsmannen dede worpen inder ryuieren ende die water paerden haddense saen ghegeten Cort daer na vonden si luden die hem groet water wijsden mer als si totten water quamen, soe hadden si alle dien nacht ghenoech te doen om tegen die leeuwen te vechten *ende* teghen tygren *ende* beeren daer si hem mit pinen doer verweerden

¶ **Vanden serpenten die alexander vreesden Capittel ses ende viertich**

DOe alexander ghecomen was tot suueren water, soe sloech hi sijn ghetelde acht mylen lanc *ende* soe breet Ende hi dede vijftien hondert viue maken want dat ontsien bitende dieren seer Daer quamen doe alte veel

scorpione ende therusten die veel quader sijn Daer na quamen ghinder menigherhande ander serpente[n] nv blauwe nv roede nv blonde nv sciere nv witte nv swerte nv ander die die huut gulden hadden Ende althans wast wol gherufs dat dese serpente[n] maecten Daer na quamen serpente[n] binnen den tenten die cammen opt hoeft hadden, ende hadden som twe hoefden of drie, ende haer ogen die bernden als vuer Alexander visierde dat alle sijn heer hem betaelgien soudē teghen dese serpente[n], ende elc sinen scilt voer hem houden soudē, ende spriete ende speren om hier mede die serpente[n] weder te staen In desen gheuecht verloes alexander xx. ridders ende lx. knechts Daer na quamen witte leone alsoe groet als ossen ende die sloech men doot mit sprieten Daer na quamen grote euere ende grote panthere opt heer Ende daer na quamen vleermusen mit groten scaren die alsoe groet waren als duuen Daer nae quam een beest meerre dan een olyfante al swert mit drie hoefden Ende eermen dit dier doden mocht soe haddet ses ende dertich gryeken ghedoot ende liij. ander mannen want het verscoerde al cleyn ende groet daert op quam Hier na quam opt heer musen die meerre wa-

ren dan vosse *Ende* wat beesten dat die beten bleuen staphans doot, mer die luden mochten vander beten ghenesen *Ende* hier om dede alexander sinen leydsman doden

¶ **Hoe alexander den binnesten indien wert voer Capittel xlvij**

Alexander *quam* hier nae voer een poerte daer die poertiers binnen hoerde segghen datmen alexander mit wapen niet en soude moghen doden *Doe* visierde si een ander dinc *ende* scoten tot sinen volc wert mit veel fenijnder quatelen daer menich man of starft *Ende* ptolomeus alexanders vrient was hier of oec gewont soe dat alexander een cruut in droem gewijst wort dat al dat fenijnt *van* dien scoten verdreef Hier na *quam* hi tot enen hoghen berch daer groet volc op gheuloghen was *Ende* men seide alexander dat arcules bi wilen in dien berch was, mer een groet aertbeuinghe dreeffen *van* daen Dese borch *wan* alexander mit groter pinen, *ende* hi voer voert *ende* *quam* daer die gulden palen stonden die lyberbatus *ende* arcules setten tot een teyken dat si dat lant so veer wonnen *Doe* woude alexander weten *ende* besien of die beelde die daer stonden binnen hol waren of vol *Ende* hi vant dat

si vol waren van fineerden goude ghemaect Hier na quam hi mit sinen heer daer hi enen grote starc beeste vant mit twee hoefden die ghetant was opten rugghe als een sage Ende dese beest beet hem twee ridders doot Ende dese beeste sloechmen mit hameren doot want gheen spriet en mach hem deeren Daer nae quamen si tot eenre ryuier ende daert heer sat ende at quamen veel olyphanten op hem ghelopen Doe beual alexander die van thessalen dat si teghen die olyphanten trecken soudende dat si voer hem dreuen een grote cudde swinen want als die olyphanten horen gheloot vanden swinen soe vliegen si Aldus so sloeghen si doot achte hondert ende tachtich olyphanten Ende si sloegen hem die tanden wt ende voerdese mit hem, want dat is precioes yuoer

¶ Vanden wonder die in Indien sijn Ca xlvij

SI voeren bet tot Indien wert in, ende quamen daer si saghen naect volc, ende dat was acht voet lanc Die manier vanden volc was dat si waren altoes in die ryuier ende si aten raeu visch, mer doe si bet naerre trecken soude om dat volc te besien, soe doken si alle onder water Van daen toghen si in een wout, daer si luden in vonden die hoefden had-

den ghelijc honden Ende daer sloech alexander ghetelden, ende sijn volc onstac daer menich vuer Mer dien so rees een storm groet so dat alle die tenten auerecht waeyden, mer alexander bat den volc dat si hem niet veruaren en souden want hi seide hem dat dit die goden niet en daden, mer het was den tijt vanden iaer dat doe sceyden den heruft ende den oest ende den winter Ende hi beual den volc dat si eten souden mer soe viel soe groten snee als scaepsvliesen op hem, als datter vijf hondert mannen of doot vielen Ende hier na viel groet haghel ende vier te gader ende binnen drie dagen hier na en conden si die sonne niet ghesien Alexanders ridders seiden dat dit der goden wrake was om dat een sterflic man soe coen was dat hi dorste varen ouer lyberbatus ende arcules palen ende hier na waren si gram Daer na quam alexander ten berghe van ethyopyen ende daer vant hi open lyberbatus hol, dat was in enen berch die al mottalen of gulden sceen mer wie int hol ginc die most binnen den derden dach steruen want als alexander in een lant quam soe vrachde hi of daer enich wonder in dien lande waer ende als men hem van enighe wonder seide soe woude hijt ymmer besien Hier gheviel dat hi ij.

oude mannen vant doe hi in diep indien was *Ende* die seiden *hem* van twee boemen die voert int lant stonden Dat een was der sonnen boem *ende* dat ander der manen boem Ende die seiden elc wat hi begheerde te weten Als dit alexander hoerde, soe wort hi gram *ende* waende dat si dit gheseit hadden om hem te bespotten *ende* hi woudese doden, mer doe si *hem* swoeren dattet waer was soe nam hise mit hem *ende* voer derwert *Ende* doe hi daer int lant quam mit groter pinen soe vant hi daer alt volc gecleet mit huden van pantheren Ende sulcke huden leyden si onder *ende* bouen daer si sliepen *ende* en hadden anders gheen bedden Dat volc en at anders niet dan koelen ghemaect van edelen wyroec *ende* van balsame Want dit wasset in dit lant alte seer

¶ **Vander sonnen *ende* manen boemen Ca. xlix.**

ALs alexander quam biden boemen soe quam haer paep teghen hem wt te voet Ende hi was ghecleet al mit huden *ende* hi stont ghetant als een hont, *ende* sijn oren waren doer gaet *ende* daer hinghen gulden ringen an mit preciosen stenen Die paep vraechde alexander wat hi daer iaechde of wat hi woude alexander antwoerde dat hi sien

woude die heylighe boeme vander sonnen ende vander manen Die paep antwoerde, op dat hi ende sijn gheselschap suuer ware *ende sonderlinghe* van wiuen, soe soude hise sien ende horen spreken, soe wat dat hi begheerde te weten, mer hi seide dat hi der sonnen boem sprac des auons als die sonne onder *gaen* soude, *ende* als si op *gaen* soude des morghens *Ende* der manen boem des ghelijcs *Ende* die boem stonden in een bosch in midden die *omme* bemuert was mit *eenre* muer die niet seer vast en was *Ende* doe si daer binnen *gaen* souden soe hiet hem die paep allen ofdoen hoer duerbaer clederen *ende* schoen, *ende* haer iuwelen *Ende* doe si binnen ghegaen waren, soe saghen si scone boemen *midden* staen, *ende* elc was wel hondert voeten hoech, *ende* daer hinc balsame *aen* die daer of droep *ende* was ghelijc cryeken *Ende* die coninc *ende* sijn ghesellen raepen daer balsame veel *om* dat si soe wel roeke *want* die coninc leyder mit hem binnen wel drie hondert van sinen ridders *Ende* om dat dese boeme soe scoen waren, *ende* mit balsem so wel gheladen, soe waende alexander dattet daer veel plech te reghenen, mer die paep swoer datter nye reghen noch voghel noch beesten

en quam Want hi seide hem dat die boem ghewyct waren inder sonnen *ende* inder manen eer *Ende* dat si so lanc *ende* so schoen gheworden waren van heylicheden Doe woude alexander den boem doen offerhande, mer die paep verboetet hem, *ende* hiet hem *ende* sine luden dat si dien boem aenbeden souden *ende* cussen Dese paep *ende* dese luden van desen lande si plagen hem wel drie hondert iaer te leuen of meer

¶ **Hoe alexander sijn eerste antwoert ontfinc vander sonnen boem** **Capittel I.**

Die paep seide tot alexander hebt v herte *ende* v ghepeyns voer v waer of dat ghi weten wilt mer en spreke niet mer peyns mitter herten *ende* siet opwert opten boem, *ende* hi sel v antwoerden soe wat dat ghi begeert te weten, want si spreken gryex *ende* ioedsche tale beyde te gader Die coninc *ende* sijn gheselschap wachten hem van quaden berade, *ende* si sagen ten boeme wert op Alexander peynsde of hi mit gheluc, *ende* mit seghe weder te lande keren soude *Ende* doe antwoerde hem den sonnen boem *ende* seide Alexander du selste alle die werelt tonder doen *ende* onuerwonnen bliuen van stryden *ende* een heer bouen alle die werelt wesen mer *nemmermeer* en coemstu weder

te lande dit seide die boem in ioedsche tale mit cleenre sprake mer dit wort alexander misquaem herde seer, *ende* hem was leet dattet so veel van sine ridders hoerden, ende si begonden te wenen *Ende* alexander verboetet *hem* allen mit ghiften *ende* mit dreygen dat sijt nyemant en souden segghen dit, dat si ghehoert hadden *Ende* hi woude noch beyden *om* anderwerue antwoerde te ontfaen vander manen boem mer die paep seide hem dat dit niet wesen en soude voer die middernacht dat die maen rysen soude Hier om woude alexander daer beyden *ende* hi hilt mit hem perditasse *ende* filotone *ende* clitone sinen neue die nuwelinc tot gryeken ghecomen waren Want die maen seide hem wel dattet daer binnen nyemant doot slaen en soude moghen *Ende* hier om ontsach hijs hem te myn *ende* liet alle die ander ridders vten bosch gaen

¶ Hoe der manen boem alexander anderwerue antwoerde Capittel li.

Alexander ghinc inwert totten boem mit die drien, *ende* aenbeden den boem seer *Ende* hi peynsde *ende* begheerde te weten die stat daer hi in steruen soude *Ende* doe die maen begonde te rysen soe antwoerde hem

die boem in griexer talen Alexander starc man dijn starfdach naect seer, *want* in naeste iaer ter neghender maent seltu steruen binnen babilonien inder stat, *ende* dat sel di *doen* een dijn vrient daer du des niet op en waenste Alexander weende harde seer *ende* sijn drie gesellen die mit hem *waren*, nochtan was alexander in twiuelinghe oft hem enich van die drien *doen* soude, *ende* hem berouwede dat hijs niet geuraecht en hadde, wiet hem *doen* soude Ende aldus ghinghen si wt eten mer alexander en mocht niet eten van droefheden voer dats hem sijn luden seer baden

¶ **Hoe der sonnen boem alexander die derde vraghe antwoerde** **Capittel lij.**

DOe alexander ghegheten hadde, soe was hi harde naerstich om te tyde te comen voer den daghe ter sonnen boem om weder antwoerde te ontfaen dat hi begheerde te weten Ende hi ghinc ter mueren wert vanden bosch mit die drien die mit hem waren Ende doe si tot dese pape quamen vondense noch slapende, *ende* ouerdeckt mit huden bouen *ende* beneden onder, want die luden en hebben anders gheen slapelakens Ende bi hem lach een harde korts op een tafel *van*

balsame ghemaect die hem des auons ghebleuen was Ende daer bi lach een mes van
yuorie, want daer int lant en vintmen gheen yser noch loet, mer daer is alte veel gouts
Noch die luden en beseghen daer gheen laken Ende die paep stont op, *ende* ghinc
mit *hem* binnen *Ende* alexander ghinc staen voer den sonnen boem *ende* aenbeden
Ende hi peynsde wie *hem* doden soude, *ende* wat sijnre moeder olymphias *ende* sijnre
suster vallen soude Als dese *sonne* began te rysen, soe antwoerde hem den sonnen
boem aldus in gryex Alexander seiden wi di dien verrader die di ter doot brenghen
sel, soe selste *hem* doden, *ende* also soudeste dat dinc verdriuen dat ymmer ghescien
moet Want ouer een iaer *ende* ix. maenden selstu seker steruen te babilonien inder
poert Mer *men* en sel di dijn lijf niet nemen myt yser noch mit stael noch mit mottael
noch mit suluer noch mit goude, Want du selste mit fenijnt vergheuen worden
Olymphias sel een iammerliken doot steruen, *ende* men selse onbegrauen laten, om
datse die beesten *ende* die voghelen eten sellen Dijn suster sel langhe in groter eren
bliuen, al en salse niet langhe leuen Du selste alle die werelt

onder di hebben als een aertsche heer Nv maect di hene *ende* ruum onsen bosch ende en vraget ons niet meer *ende* vaer haestelic ter poert faciaten wert daer porrus *ende* dijn heer dy wacht Die paep seide v hant gheslach ende v gheween vertoernt god sere *ende* die heyiligen bome Heer coninc ruumt haestelic den bosch Veel luden twiuelen wie dese *antwoerde* gaf want die boemen en spreken niet Sulke luden seggen dattet een gods enghel was Ander willen seggen dattet die duuel was mer dat en waen ic niet, *want* die duuel en mach alle ghepeynse vanden menschen niet weten noch hi en mach niet seker weten wat datter ghescien sel Ende al seit die duuel somtijt waer, nochtan veynst hi dicke loghen, mer om dat dese stemme seide al dat waer was sonder faut, soe houde ic dat si van goods wegghen quam

¶ Van alexanders waentheden ¶ Capittel liij.

DAer nae voer alexander wech, ende alle sijn volc, ende quamen in een dal daer veel serpentes in waren die den steen meranden draghen in haren hals die seer scoen waren, ende dat heer wanner menich Daer na quam alexander onder wonderlike beesten

die hoefden hadden ghelijc leonen Ende daer mede quamen voghel grype die hem veel quaets deden, ende dat heer weerder hem teghen mit speren ende mit scutten starckelic, nochtans lieten si daer wel twee hondert man, Mer onder cleyn ende groet sloeghen si daer doot wel acht dusent beesten Hier na quamen si op een ryuier hiete ecclinas, ende dat water is derdalf mijl wijt, ende an elcke side stont groet lanc riet dat meerre ende langher was dan enich boem wesen mochte Ende dat riet lach al vol oliphanten, mer si en daden alexander noch sijn heer gheen quaet Ende alexander voer mit sinen heer ouer dit water mit scepen van ryede ghemaect Ende doe si alle ouer waren doe ontfighense die wilden luden vriendelic alt heer Si vonden daer wilde wiuen in een water die schoen lanc wit haer hadden, ende schoen claer huden Dese wiuen plaghen dicwile mannen te vaen ende verdrenckense, of sloghense doot, of si brochtense ter doot mit hare grote luxurien Alexander vinc twee van dese wiuen, die een huut hadden also wit als snee Van daen quamen si saen opter ryuier ganghers die inden bibel fyson hyet Ende die coemt ghelopen vten pa-

radijs Dese ryuier is soe wijt van datmen *vanden* enen oever anden anderen niet ouer sien en mochte Daer na quamen si dat si vonden beesten, die voer vten hoofde quamen hoernen die ghetant waren als een saghe Ende van dien sloeghen si doot achte dusent ende vierhondert ende een

¶ **Hoe alexander dat maechden lant wan Capittel lv.**

DUs doeruoer alexander dat wilde Indien, ende quam nv daer hi porrius vant tot faciaten int eylant daer hi alexander ontbeyde mit alle den heer Hier soe beual alexander dien heren die hi dat lant van pertsen ende van meden beuolen hadde, dat si daden maken grote langhe scoene calumpnen van *finen* goude ende dat si alle sine yeesten daer in scriuen soudent, ende dat sise by porrius rade voeren soude, in dat hoechste indien Ende dat sise verre ouer lyberbatus ende arcules palen setten soudent Iae ende oec tien voet hogher maken dan haer palen waren want hi was dieper int lant ghetoghen dan si waren, mer nochtans verloes hi *ontrent* dusent ende vijftich man Seneca sprect van alexanders macht ende van sine stoutheit *ende* van sine ryke aldus Die coninc alexander

was so fier dat sine verwaentheit ghinc bouen alle menschelicheit want toe hi die werelt ghewonnen hadde woude hi oec den hemel winnen Ende hem quam in sijn hoeft gelopen dat demetrius gheseit hadde dat veel werelden waren Ende alexander seide ay mi katijf dat ic binnen minen leuen een werelt niet ghewonnen en hebbe dat sel mi langhe rouwen Nv liet alexander in indien een ruaert ende voer wech tot babilonien wert Mer binnen den weghe dede hi tonder amasonien der maechden lant, soe dat si hem tribuut ende tynse gauen Ende in desen weghe quam hem die boetscap dat hem die boden brochten den seghe van al affryken ende die wouden hem op gheuen al hoer lant, ende brochten hem grote presenten ende haer tribuut was vander rykerstat kartaginen ende van spangen lant, ende van cecilien ende van gallen dat menighe mylen verre leyt, ende van ardennen ende van ytalien Ende dat alle dese sijns onbeyden in babilonien mit menighen groten present Doe haeste hi hem seer derwert, om dat hi alle die heerlicheit vander werelt ontfaen woude, als een heer daer bouen te wesen, want doe hi soe diep in indien gheuaren was, so seide dat volc vanden

lande ghemeenlic dat hi nemmermeer steruen en mochte om dat hi soe verre ouer lyberbatus ende hercules palen ghetogen was Hier om en hilt hier niet veel of wat hem *ten* boeme gheseit was, want hi gheloefde bet anderen Ende dus wort hi bedrogghen ende hi voer tot sijnre doot wert

¶ **Hoe alexander tot babilonien quam Capit. lvi.**

ALS alexander bi babilonien quam soe hiete hem een waersager dat hi inder stat niet en toghe, *want* daer lach sijn leuen *aen* Hier om soe liet alexander die poert staen *ende* voer ouer te effraten in een stat die bursya hiet daer doe nyemant binnen en woende Ende van alexanders vrienden die amoxarcus hiet die seide hem datmen ghenen waersaghers woerde gheloeuen en soude, want si pleghen veel te lieghen Om dese woerden soe voer alexander te babilonien binnen Doe seide corbanes die waersagher, gheen argher dinc is anden menschen om dat een man dicke plomper is om te doen sijn selfs oerbaer dan een ander *Ende* als alexander binnen der stat quam soe settemen hem een croene ghemaect van yuorie ende van goude *Ende* porrius leyden an die *een* side *ende* darius broeder an die *ander*

syde Ende als hi te rechte geseten was soe quam groet volc voer hem, ende claechden hem ouer sijn baliuwen ende sijn ruwaerden, ende vraechden hem of sijn wille waer dat mense alsoe iammerliken tonder dede Als alexander dat hoerde so dede hi al sijn baliuwen doden vore die boden ogen Ende hier na nam hi staura darius dochter te wiue Ende hi hiet den gryeken oec dat si wouden nemen vanden edelsten maechden ende vanden scoensten die hem best behaechden van allen maechden die si wt allen landen ghebrocht hadden Ende hier na vraechden hi al dat ridderscap ende gout elken, ende gaf hem elcken scat ende groet goet ghenoech alsoet elc begeerde Ende die oude ridders scout hi quijt van oerlogen, mer in hoer stat settede hi ionghelinghen Ende die ionghelinghen seidenre seer teghen dat hi die oude ridders verliet, ende si baden hem oec dat hise mede verlaten woude, mer hi seide dat hi om bede noch om vriendscap verlaten en woude Die boden die hem ghesent waren van allen landen ende hem dat heerscap van haren lande op gauen si quamen voer hem mit ontallike scat ende ontallike presenten van gulden iuwelen van ghesteenten ende van siden werc van paer-

den ende van wapenen ende van croenen Ende dese ontfinc hi al vriendelic ende hi gaf hem scoen presenten weder om haere pinen Hier en binnen sende hem olympias sijn moeder letteren die spraken dat hi hem wachten soude van anthipater den verrader Want hi ontsacht haer dat hien verraden soude Ende als alexander dese lettere ghelesen hadde soe ontboet hi sonder beyden anthipater dat hijs nergent om en liet hi quaem tot hem in babilonien in der stat Hier om wort anthypater erre inden weghe daer hi te babilonien wert quam Ende dede maken een fenijnt dat inder werelt niet starcker wesen en mocht

¶ Alexanders feest ende sijn vermeten Ca. lvij

Eer anthipater quam soe voer alexander binnen ende buten soe hi woude ende hem ghenoechde, mer hem onsterf ensistien dien hi bouen alle sine prince minnede want dat was soe scoenen ionghelinc datmen in alle die werelt gheen scoenre vinden en mochte Ende alexander weender langhe omme ende dede hem een dier graf maken daer hi vele scats an leyde, want het coste hem te maken twalef dusent talenten van goude, nochtan dede alexander ghebieden datmen dese

ionghelinc aenbeden soude voer enen god, *ende* daer voer houden Als dese iongelinc ter aerden was ghedaen, soe keerde alexander weder in babilonien *ende* daer lach hi in ledichede *ende* hi hilt grote feeste *Ende* daer ontfinc hi nacht *ende* dach die sloetelen *ende* die presenten die *hem* quamen wt allen landen, mer om dat die *van* roemen hem nv gheen present en senden soe swoer hi dat hi roemen soude varen slechten *Ende* om dat hi alle die werelt tonder hadde soe woude hi vorder oerloghen dan een mensche toebehoert, *ende* hi seide sinen luden dat si sinen raet doen wouden hi soude *hem* doen weten *ende* hebben die heymelicheit der natueren *ende* hi dede scepem maken tot dien dat hi noch hadde *ende* voer in die diepe doncker zee om *der* natueren craft te dwingen des balch haer die natuer die altoes mit hem gheweest hadde, *ende* die vier elementen mit haer, want die natuer voer ter hellen om helpe te soeken dat si alexander ter doot brenghen mochte *Ende* si vant daer hulp *ende* raet, want alexander wort vter zee te lande ghesteken *ende* quam weder in babilonien Anthipater die alexander ontboden hadde, was ghecomen in babilonien

ende hi hadde drie sonen Die eerst hiet *casander* die ander *philips*, *ende* die derde *yollas* Dese waren mit *alexander* onthouden, om dat *een* altoes proefde den dranc eer datten *alexander* dranc *Ende* dan als *hien* gheproeft hadde so ontfinc *alexander* den nap *ende* dranc seluer *Nv* hadde *anthipater* doe maken so starcken fenijn, dat hijt wel seker was, hads *alexander* yet binnen dat hi seker doot waer, want dit fenijn was so starc datment niet houden en mochte in vaten van suluer of van goude noch van yser noch van mottael, noch in geen vat, sonder in een hoeue van een paert *Anthipater* was oec so seker dat *alexander* daer of steruen soude dat hijt seide *casander* sinen soen eer hijt fenijnt gaf den coninc dat hijt trijc van macedonien behouden soude Oec hadde hem *anthipater* wel voersien dat *thessales alexanders* fysisijn als men raet seide die hem te hulpe was om dese moert te doen

¶ **Hoe alexander vergheuen wert Ca. lvij.**

THessales die node *alexander* ende sijn gheselschap mit *hem* ten eten in een stat ende daer maecte hi *hem* feeste bouen alle feesten, *ende* hi gaf daer die meeste ende die dierste gherechten diemen vinden mochte Hier

scencten voer den coninc yollas ende philips sijn broeder Ende waren wel voersien, hoe si alexander vergheuen soudent Want haer vader hadt hem geseit Doe si saghen dat alexander ghenoech ghedroncken hadde, soe scencte die een ende die ander proefde *den dranc* daer noch *gheen* fenijnt in en was, mer daer na soe deden si fonteyn water inden wijn daert fenijnt in ghemenghet was, *ende* doe gaf men den coninc *den nappe* ende hi dranc, mer ten middel van sinen toghe soe ontfinc hi binnen enen anxsteliken steec, daer hi seer of wert veruaert, want het ghinc hem in sijn lijf of hi mit enen kniue ghesteken waer Ende doe kreet alexander mit groter misbaer, ende sijn vrienden *waenden* dat hijt van dronckenscap dede, Ende bleuen in dat wanen, mer het was een quade moert: Doe bat alexander dat men hem wech droeghe, Ende daer men wech droech was hi half doot, want hi wort van binnen soe torment, dat hi dicke eyschede een swaert om hem seluen doot te steken, ende sijn torment te corten, want sijn vrienden die omtrent hem stonden, ende handen an hem daden om hem te helpen die docht dat si hem soe seer daden als of si en ghewont

hadden Want cort te voren daer hi lach *ende* sliep hadde *hem* dit al *ende* wel ghedroemt Opten vierden dach sach hi wel dat hi steruen moste cort Ende hi seide dit nv ken ic mijn gheual want alle mijn gheslachte dat van achilles ghecomen is dat is al gestoruen omtrent sijn dertich iaer mit groten euelen Sijn ridders seiden dat hi verraden waer, *ende* si riepen al te lude *ende* iammerlic Ay layse wie heeft ons beroeft mit dus groten moert onsen coninc Ende die dit gheselschap ghescoert heeft die sel menighen man sijn leuen nemen Want des ghelijks en wert nye ghesien

¶ Van alexanders doot Capittel lix.

Alexander dede hem draghen in een hoghe stat daer hem al sijn volc mochte sien legghen in so groter pinen Ende hi lietse alle tot *hem* comen, *ende* hi verboet datment nyement verbieden en soude die daer comen woude Ende daer *quam* tot *hem* menich stoute ridder in oflaten van tranen, *ende* mit natten oghen die groete iammer maecten Hier na bat alexander sijn vrienden als hi doot waer dat men mit duerbaren specien balsemen soude

Ende datmen voeren soude norghens dan in lybea in amons sijns vriens sconen tempel

daer hi ghecroent staet Nv vraechden hem sine vrienden, om dat si sagen dat hi dus cranc was, wie hi woude dat na hem sine croene dragen soude van sinen rycke Ende hi seide die beste, mer nyemant en noemde hi, noch hercules sinen soen, noch sijn broeder, noch oec dat kint dat rexanes droech die doe swaer ghinc bi hem mit kinde, want alexander dochtet oneer, Dat hi die soe groten stouten here was, enighen man van so groten rijcke here maken soude hi en waers waerdich want hy hads onwaert enighen man dies niet waerdich en waer sulc goet te laten Ten lesten daghe ontviel hem sijn sprake, doe nam hi sijn vingerlinc ende stact een vanden ionghelingen an sijn hant Doe meenden veel heren die daer waren dat alexander woude dat hi coninc na hem waer Scolastica hystoria seit dat alexanders suster hem fenijnt gaf, om dat si hoepte enen groten heer te crigen ende vrouwe te wesen van alle sijn ryck Ende alsoe saen als hi tfenijnt ontfaen hadde, binnen dat hi doe sprac dat hi doe die sprake verloes Ende om dat hi woude dat nemmermeer also groten heer nae hem wesen soude in aertrijke als hi was, daer om bescreef hi sinen lesten wille, ende deelde sijn

rijc in twalef delen, *ende* gaft twalef sijnre gesellen die mit hem op gheuoet waren
Ende dier gaf hi elc een deel an sinen rijc, mer die vier verdreuen alle die *ander ende*
 bleuen daer here of

¶ Van alexanders vromicheit Ca. lx.

INder maent iulius diemen hoymaent hiet mit ons soe starf dese grote alexander doe
 hi in sinen driendertichste iaer was Hi was die meeste van moede *ende* van herten
 die ye inder werelt quam Hi was oec die machtichste *man* die ye inder werelt
 regneerde Hi verlost altoes sijn ridders wt haere noot mit sinen troeste soe dat hi
 mit sinen troeste soe stout worden soe dat hem docht al hadden si alle naect gheweest
 hem en hadde niet moghen deeren, wanneer si en saghen Hem en gheuiel oec nye
 dat hi enighe man bestont hi verwannen Noch nye en bestont hi vest noch borch noch
 stat hoe vast dat si waren hi en wanse of hadse tot sinen wille Nye en quam oec volc
 teghen hem te stryde hi en verwanse Mer int eynde wort hi seluer verwonnen mer
 niet mit gheuechte, mer mit verradenisse van sinen dienres dien dus daden vergheuen
 mit fenijn soe moerdelic Men leest dat hi enen steen hadde, so wien dien steen droech

dat hem gheen fenijnt scaden en mocht mer daer hi dus verraden was, soe was hem des nachts die steen benomen, om dat die moert voldae soude worden ende verholen bliuen mer alst fenijnt in die aderen ghetogen was alsoe dat die natuer niet en conde ghelosen soe wort hem sinen steen weder ghegheuen al heymelic Dus verghinc die auontuer mit hem als die maer quam in babilonien dat hi doot was in die bloeme sijnre ioecht, *ende* int meeste sijnre craft, soe wort die stat drouich mer die luden en woudens niet ghelouen die hi verwonnen hadde dat hi doot soude sijn want si gheloefden dat hi *nemmermeer* en soude moghen steruen, sonderlinghe om dat si ghesien hadden dat hi in groter auonturen dicwijl verlost wort vander doot mer doe si wel die waerheit wisten dat hi seker doot was, soe beweenden si *hem* harde seer Als darius dochter alexanders wijf dit vernam soe hadde si soe groten rouwe, soe dat si daer na niet en at Mer alexanders magen wt gryeken en hadden ghenen rouwe om *hem* meer dan oft hoer viant gheweest hadde Darius dochter alexanders wijf om dat haer an leyden *ende* ryeden haren ghespelen enen anderen man

te nemen, soe dede sise doden

¶ Van alexanders sepulture Capit. lxi.

MEn maecte in babilonien groet gheclach ende hant gheslach van rouwen mer ic seg ouerwaer dat die dode menschen ghene vrienden en hebben Want datmen derwert dient dat is al om gewyn, want anden doden en leyt nyemant, elcs doets hem erst als of hi mach Die na alexander bleuen, die bedreuen haer dinc alsoe dat si rijc bleuen al gemeenlic, mer daer was ghestrijt een wijl om sijn sepultuer Die van gryeken wouden staphants oueruoeren tot haren lande wert mer si droeghen ouer een datmen iupiter vragen soude waermen grauen soude Iupiter antwoerde datmen alexander grauen soude tot alexandrien inder groter stat die hi seluen maken dede in egipten, dit woude doe iupiter Daer dedemen een scoen graf maken Ptolomeus seit die na hem coninc bleef, ende daer begroef hi hem eerlic alsoet sulcken heer betameliken was In alexanders tiden en vant men ghenen wiser coninc dan hi en was hadde hi hem connen wachten van veel wijns te drincken Ende hadde hem desen groten here connen houden alsoe ghemaet van sijnre

manieren in sijnre groter rijcheit, als hi dede doe hi arm was Inder noot en conde hem nyemant beuroeden, mer in sijnre weelden soe was hi sot, want hi woude god sijn ende altoes hadde hi tot sinen rade seuen man want dat beual hem aristotiles sijn meester Mer als hem yet swaers an quam, soe nam hi elken man alleen, ende seide hem sijn dinc altemael, ende dan vraechde hi hem sinen raet Ende aldus onthilt hi wat hem elcs riet, Ende ten lesten sciep hi wt alle desen den besten raet in hem seluen, also hi beste conste ghemercken Ende dan auentuerde hi den raet Dus wort al niet sijn dinc die dus groet, so starc soe rijc, soe machtich was Want hi moste steruen ende bleef doot soe dat voer gheseit is Mer nv sel di horen hoe dat alexander tot die bracman voer

¶ Hoe Alexander die bracmannen bestoet Capittel Ixij

ALexander besocht die wonderen, die in Indien waren, soe woude hi oec die bracmannen winnen ende haer lant Ende die bracmannen senden hem aldusdanighen brieuen Heer onuerwonnen coninc, wi hebben ghehoert dine seghe ende dijn oerloghen ende dijn leer Ende hier in sijn wi seer blide

van dinen ghelucke ende auontueren want wi en hebben gheen dinc daer du op ons oerloghen en dorste of op ons vechten want onse goet is al ghemeen ende wi eten alle eenrehande spise, want ouer duerbaer scoen clederen daer of laten wi ons ghenoeghen mit eenre slouen Onse wiuen en blancketten hem niet dat se ons te bet ghenoeghen sellen want wijmpel cleder ende cronen dat is cierheit mer gheen scoenheit, want gheen ander scoenheit en is dan ons die natuer ghelaten heeft Wi en hebben anders gheen husen dan holen ende hagelochten, ende daer in wonen wi alsoe langhe als wi leuen Ende daer laetmen ons in legghen als wi doot sijn Wi hebben enen coninc mer dat en is daer om niet dat ons enighe rechters noot is, mer dat is alleen die edelheit Want wat is daermee ouer rechten soude daer nyemant en is die misdoet Alexander die seer wijs was, ende dit hoerde ende haer leuen vernam hi lietse vry ende quijt van allen oerlogen Ende hi screef aldus tot didimus den coninc vanden bracmannen

¶ **Hoe alexander den bracmannen weder om screef** ¶ **Capittel lxiiij.**

VAn uwen *sedē* hebben wi dicwyl gehoert, dat v leuen niet en is ghelijc dat ghemeenlic alle menschen leuen, soe dattet ons denct ongeloeflic te sijn ern dede dat wijt ghehoert hebben Hier om coninc didimus soe bid ic di dattu om onder liefden wille wilt ouerscriuen mit dinen brieuen oft ware is dat wi van di ghehoert hebben *ende* maket ons vroet of ghi leeft om exempel te gheven van uwen leuen *Ende* dit doet ons dat wi alsoe als wi v leuen horen dat wi ons daer in keeren mogen of ons alsoe geuallen mochte want leringhe is een vry dinc, ende wijsheit en scaet niet alsmense tot ghemene nutscap besicht ende ghebruuct Ghelijc datter een barnender kaerse niet en scaet al onsteket menre veel an diere kaerse daer die ander luden bi sien Want haer licht en wort des niet te mynre

¶ **Een antwoerde tot alexander Capit lxxiiij.**

Didimus den coninc vanden bracmannen antwoerde alexander in deser manieren Heer coninc du versmaetste onse boden die wi tot v senden als onwaerdighe luden nochtans dattu sulcken nyemaere van ons verhoert hebste, mer nu sel ic di van on-

sen seden alle die waerheit vertellen Die bracmannen leuen een simpel leuen ende minnen alle suuerheit ende haten alle onreynicheit Si en begheren anders gheen dinc dan die natuer gheeft ende verleent Onse lijftocht is sempel, ende onse teer en is niet groet, want wi en begheren gheen lecker morselen, mer wi eten ende deylen onderlinghe onse spise, alsoet die aerde draecht sonder grauen ende ackeren, wi en eten gheen dinc dat leeft, ende hier om en wort onder ons nyemant siec noch en quellet Wi hebben oec een sede dat nyemant den anderen en helpet noch helpen doet, want wi sijn al effen rijk tot allen tiden Hier om soe leuen wi sonder haet ende oec sonder nijt, ende wi hebben alle euen groten armoede Ende aldus so sijn wi alle altoes effen ryc van goede Wi en hebben onder ons ghenen wet, want onder ons en is nyemant die misdoet Wi en weten oec niet van arbeyde daermen an winnen mach, want die ghiericheit is alte quaet Ende soe wie datter mede beuaen wort int herte, si brenct hem ten armoeden ende ten scande Want die ghiericheit en heeft gheen scande noch eynde Want soe die ghiericheit meer crighet, soe

si meer begheert te hebben Wi en begheren gheen dinc dan dat wi steruen mochten sonder pijn, wi slapen sonder enighe sorghe wi en eyschen van nyemant dienst cleyn noch groet, wi sijn alle vry sonder dat alle onsen vleysch si onderdaen onse redene, want wi houden ouer felheit dat wi onse ghebueren dwinghen soudē onse onderdanich te sijn die die moeder der natueren ons ghelijc ghemaket heeft Ende die vader van hemelrijck tot sinen ryc ghroepen heeft daermen ewelic in leeft mit blijscappen Wi leuen ghemackelic in onsen hollen want nyemant en deert daer mit ghenen storen Wi en draghen gheen costelike cleder, want wi decken ons al mit papele alsoet tamelic is Wi en willen gheen vrouwen om oncuusheit mede te doen of onsuer minne, met om dat wi begheren kinderen te winnen daer an Onder ons en sterft nyemant voer sinen vader, ende mitten doden en maken wi gheen feeste, want het tis mit ons alleens mitten minsten als mitten meesten: Met v doen ende uwen seden is dat ghi v grote goet legt anden doden, ende ghi en laet der aerden niet hebben dat hoer is, mer ghi ouerdeckt v doden mit suluer ende mit goude en-

de ontnemt ende ontlegt der aerden aldus dat hoer is In onze lant en valt gheen plage want wi en onsuieren niet mit quaetheden die lucht daer die plagen om pleghen te ghescien Die wijnt ende dat weder is in onsen landen ghenoechlic, naden tiden vanden iare Wi en houden anders gheen medecijn *dan* dat wi eten crancke suuer spise soberlic want vasten doet euel ghenesen ende hout ons ghesont Wi en pleghen gheen speel dansen noch reyen noch tornyeren noch spul van dieren te maken *ende* wi en varen norghent om sulc spul te sien, want die werelt ende den hemel gheuen ons ghenoech scoenheden an te sien want wi mercken den hemel dat hi is *schoen* ende *clær* *ende* allesins is wel verciert mit *den* sterren *ende* mit den planeten Wi mercken oec in die zee die ghedaente van purpur *ende* oec die visschen in meniger manieren daer in spelen ende springen Dan mercken wi voert hoe die zee die aerde alle sins omme helst heuet recht oft haer suster waer: wi hebben oec groet ghenoecht te sien opten grote weyde die al om ende omme mit *groen* scone bloemen staen die soe wel ende soete ruken want die voer die oghen ende den sin soe

veel ghenoechte vintmen daer in Wi hebben oec grote ghenoechte *aen* te sien die wilde bossche *ende* die groene bosschen daer die voghelen soe langhe *ende* soe scoen singen *ende* soe soet Dit sijn die rijcheden der natueren *ende* haer scoenheden *ende* weelden Wi en varen *nemmermeer ten* lande noch ter zee om comanschap te doen Want die rijcheden van vreemden landen en sel *nemmermeer* onsen sin verwinnen Want wi en begheren niet meer van aertsche goeden dan dat wi in armoede leuen moghen blidelick *ende* sonder sorge Wi en leren oec niet scoen spreken want daer an leggen loesheden want men cleet mit scoenre tale die logen soe scoen datter menich man mede ghehoent wort, want men onsculdicht dicke daer mede den misdadighen, ende verduustert dat recht daer mede soe dat die onsculdige verwijst wort Dan prysen alle diet hoeren den taelman *ende* seggen dat hi wijs is, mer dit is een onsalich prijs die die consciencie besmet, mer onder ons en doetmen dit *nemmermeer* want wi hebben enen sempel sprake die altoes wel *ende* waer spreket, wi en willen tot gheenre scolen ter scolen gaen die niet altoes en leert dat sekerste *ende* dat best, want wi en

leren anders niet te eren dan dat ouerste goet Ende ghi leert te volghen ende te doen dat ghenoechlic is uwen vleysche, wi en offeren gode ghene beeste, noch en maken hem ende verciereren groten tempelen ende costelic te maken noch oec outaer als ghi doet Ende v luden schint dat gheen arm luden en sijn die uwes goets te doen moghen hebben, dit is groten misdaet, want god wil gheeert sijn om sine groetheit mit suueren dienst sonder bloet te storten of te offeren, want als men hem bidt mit suueren woerden, soe doet hi den menschen ghenadicheit, want god is seluer twoert daer alle dingen bi ghemaect sijn, ende allen dinghen behoet ende hout ende voet Dat woert minnen wi, wantet heeft ons ghegeuen onsen gheest ende onsen lijf Ende om dat god seluer is gheest ende leuen soe en mach men niet wel ghewinnen sijn vrientschap mit desen aertschen goede, mer men vindt sijn vrientschap mit suueren leuen, ende datmen hem dancke ende louen altoes Hier om soe segghen wi dat ghi onsalich volc sijt, want ghi en verstaet niet dat v beghin is vanden hemel, ende dat ghi maechscap hebt mit gode die alle dingen ghescepen heeft Mer mit dorperlike dingen

besmetti uwe edelheit altemael, om dattu uwes vleyssches ghenoechte volcht nae
sijnre begheerten Ende dat ghi hebt vercoren ende minnet alle dinghen die comen
vander aerden Ende om die minne daer of soe onsuerde die lucht ende dat water
ende die aerde, Noch doe di veel meer misdaet ende quaet, want ghi sijt gode of
ghegaen ende aenbedet dode luden, als of si gode waren, want si sijn moerdadighe
luden ende vianden die u tot alle scanden brengen

¶ Alexander antwoerde tot didimus Capittel lxxv

ALexander antwoerde didimus *der* bracmannen coninc *ende* seide sijn die dinghen
die ghi segt, soe schijnt dat die bracmannen alleen leuen sonder sonde op dese werelt
na dat v ghescrijft ludet, want ghi en nut niet tot enigen tijt die weeldicheit die die
natuer ghegheuen heeft allen menschen ende leuen den aenturen ghemeen Dus
schijntet dat ghi luden alleene gode sijt of ghi en acht op gode niet want ghi ontsegt
hem dat hi v gheuen wil Dit dencket mi bet sotheit dan leuen van vroetscappen

¶ Hoe didimus antwoerde tot die coninc alexander Capittel lxxvi.

Didimus antwoerde hier op *ende* seide Alexander wi en sijn niet voerlinge *van* deser werelt, mer wi sijn hier al gaste want wi en bliuen hier niet gheduerich *ende* wi liden doer dese werelt als een pelgrim die tot *sinen* lande wert trecket soe ontcommert van allen dinghen, *ende* so licht dat ons die sonden niet en verswaren, noch gulsicheit noch ander quaetheit voer gode diemen *ghenen* mantel maken en mach mer wi haesten ons als onsen wech ouer leyden te gode wert mit suueren consciencien *ende* mit aensien dat *hem* niet scamen en darf Ende wi willen gheen gode sijn, noch gode afterdeel mede doen alsoe mer ghi wint tot uwer onsalicheit goods huessche ghiften Wi en sijn niet sculdich te *verteren* noch te begheren al dat wi sien, want dat en waer gheen besetheit noch eer Want god heeft menich dinc opter werlt gemaect om datten die werelt niet oerberlic en waer noch sonder hem niet en soude moghen staen, Mer god heuet den mensche ghegheuen die nutscap *van* dien dinghen die hi ghemaect heuet tot haren vryen wille die hi hem vry ghelaten heuet Ende soe wie dat hem dan mitten vrien wille hout ant beste ende laet dat

quaet hi en waer bi god niet Mer hi verdien de goods vyantscap mede

¶ Efter antwoerde alexander Capittel lxxvij

ALexander screef hem weder ende seide Ic en pryse dat voer gheen salicheit dat ghi uwen lande soe seer vry hiet Want het tis beter een karker dan lant, om dat gy norghent en gaet noch en vaert in anderen landen Ende oec om dat nyemant op v en acht dit dunct ons crancke salicheit Want ghi en saeyet noch en plant boemen, noch en maket husen noch salen, ende dit dunct ons al katiuicheit Ende hier om en heeft ons gheen wonder dat ghi leeft als beesten, mer datmen reyne leeft in weelden dat is een eerlic dinc Dat ghi mit vrouwen niet veel en sijt Wie selt v moghen prysen Want uwe wiuen sijn onbequamelic, het waer scande datse menich man begheerde Mer wi ghebruken alle dat die aerde draecht, ende op bomen wast mit vryen wille om ons te wachten van sonden ende onscout te hebben Aldus so nam die tale eynde tusschen alexander ende den bracmennen: Mer alexander seide hier int eynde

wel *ende* waer die alsoe dade, mer doe hi nochtan sijn tael leyde Didimus was voer ende int afterste int beste, want na sinen gheloue scinent luden der kersten gheloue ghelijc: Daer hi seit dat god twoert is, ende dat biden woerde alle dinghen ghescepen worden ende onthouden worden

¶ Hier heeft alexanders regiment eynde
.G. .L.